

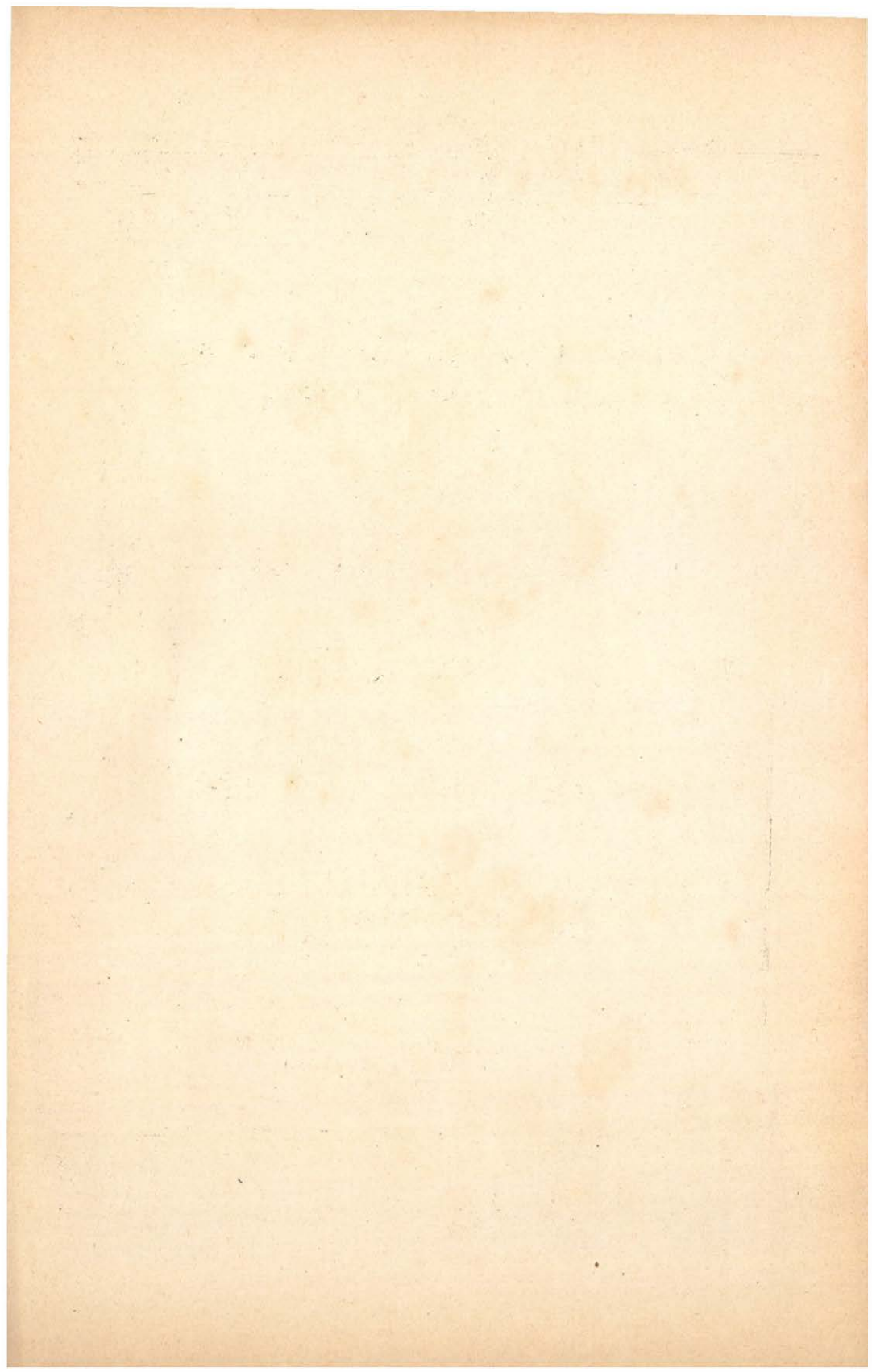
A
budapesti ág. hitv. ev. magyar és
német egyházgyülekezet

nép- és
polgári iskolájának
évi értesítője

az
1898/99. tanévről

XX. ÉVFOLYAM.

BUDAPEST,
MÜLLER KÁROLY EZELŐTT MÜNSTER KÁROLY KÖNYVNYOMDÁJA
(II, Főherceg Albrecht-út 3–5. szám.)
1899.

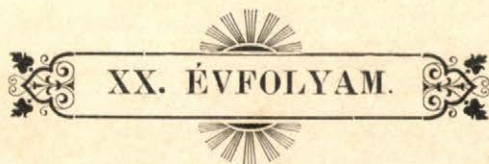
A
BUDAPESTI ÁG. HITV. EVANG. MAGYAR
ÉS
NÉMET EGYHÁZGYÜLEKEZET

NÉP- ÉS POLGÁRI ISKOLÁJÁNAK

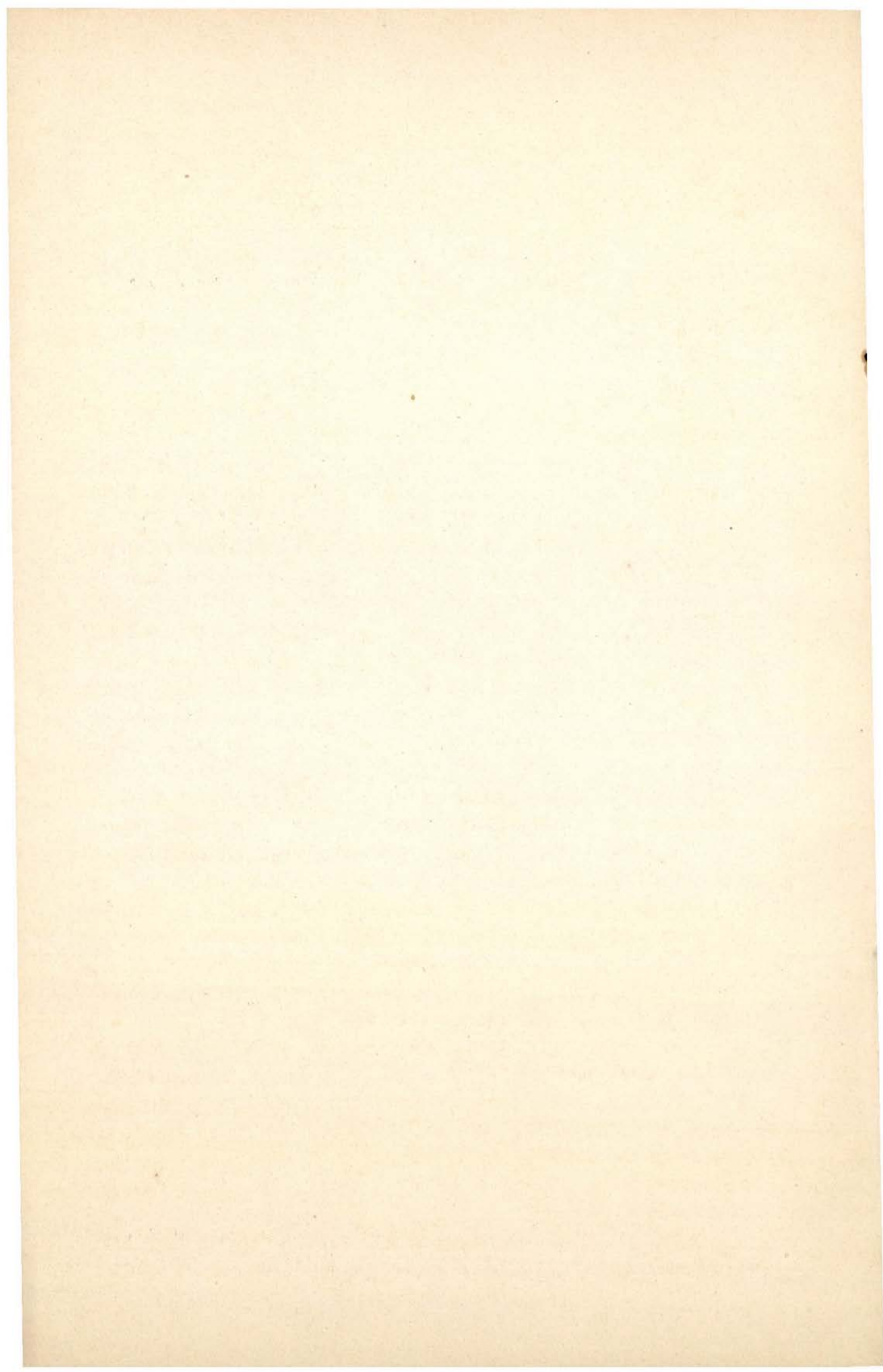
ÉVI ÉRTESITŐJE

AZ

1898/99. T A N É V R Ő L.

B U D A P E S T,
MÜLLER KÁROLY EZELEŐTT MÜNSTER KÁROLY KÖNYVNYOMDÁJA
(II., Főherczeg Albrecht-út 3—5. szám.)
1899.

Nehány szó a szülőkhöz gyermekeik egészsége érdekében.

Ha életerős, egészséges és edzett nemzedéket akarunk nevelni, a nevelésre már a legzsebébb gyermekkortól kezdve kiváló gondot kell fordítanunk. Ép testben ép lélek, — mondták már a régiek. A szellemi és testi nevelésnek valóban mindenkor együtt kell járnia.

Amíg a gyermek nem jár iskolába, a szülői házban nevelkedik, testi lelki fejlődésére s egészségére is a szerető szülők ügyelnek. De ha egyszer az iskolába kerül, akkor a szülői ház mellett az iskolának is kötelességévé válik a gyermek testi lelki jólétéről, egészségéről gondoskodni. Hiszen az iskola szinte második otthonává válik a gyermeknek; idejének jó részét ott tölti s kétségtelen az is, hogy az iskolában bizony gyakran van a tanulók egészsége káros behatásoknak kitéve. Mindenesetre gyakrabban, mint a szülői házban.

Ezeket az egészségi ártalmakat a gyermeki szervezettől távol tartani, az iskolában az egészségre üdvös viszonyokat teremteni, s ezáltal a tanuló ifjúság egészségét megoltalmazni sőt fejleszteni, — ezt tűzi ki feladatául az iskolaegészségtan.

Ennek a nemes, de sokszor nehéz feladatnak a modern iskolák mindjobban törekednek megfelelni. Újabb iskolák építésénél az egészségi szempontok döntő befolyással érvényesülnek; a régiebb iskolaépületek pedig mindenfelé az egészségtan követelményeinek megfelelőleg lesznek átalakítva.

S az iskola egészségügyének hivatott öréül mind több és több iskolánál nyernek alkalmazást szakképzett higienikusok: iskolaorvosok, akiknek nemcsak az iskolaépület egészségügyi viszonyai, de a tanuló ifjúság testi s szellemi nevelése, egészsége fölött is egyaránt kötelességük örködni. Az iskolaorvos egészségügyi tekintetben szakértő tanácsadója az intézet vezetőjének, az igazgatónak,

Örömmel állithatom, hogy a mi iskolánk egyike azoknak, melyek az iskolaegészségügyre kiváló gondot fordítanak, a m i n e k

különben fényes bizonyítéka az is, hogy Falvay Antal igazgatót az iskolaegészségügy terén kifejtett érdemei s lankadhatatlan buzgóságáért az „Országos Közegészségi Egyesület“ elismerő oklevéllel tüntette ki épen a lefolyt tanévben.

Iskolaorvosi működésem alatt azt is volt alkalmam tapasztalni, hogy nemcsak az igazgató, de a tantestület minden egyes tagja a gyermekek egészségét, jólétét igazán a szívében hordja, s a tanítás és nevelés nehéz munkájában egyik sem téveszti soha szem elől az egészségi szempontokat.

S ha mindezek daczára iskolánk s növendékeinek általános egészségi állapota egyes években, mint pl. a lefolyt tanévben is, az előző évekinél kevésbé volt kedvező, úgy ennek okát kétségtelenül egészen más természetű körülményekben kell keresnünk.

Ezen körülmények egy részét, sajnos, nem áll módunkban megváltoztatni. De annál inkább kell arra törekednünk, hogy ott segítsünk, javítsunk a viszonyokon, ahol az hatalmunkban áll.

Ha megfejtését keressük annak a kérdésnek, hogy hát miképen javíthatnók meg tőlünk telhetőleg növendékeink egészségi állapotát, — akkor olyan térre jutunk, melyen az iskolával a szülőknek lehet és kell is együtt működniök, Hiszen szülői háznak és iskolának egyaránt kötelessége a tanuló ifjúság egészségét, testi és lelki jólétét ápolni, gondozni és fejleszteni.

Meg vagyok győződve róla, hogy minden szülő legjobb belátása és lelkiismerete szerint törekszik amúgy is ezen nemes feladatának minél tökéletesebben megfelelni. De mert mégis azt tapasztalom lépten-nyomon, hogy a t. szülők figyelmét állandóan elkerüli egymás, amivel az iskolának segítségére jöhetnének, — szabadjon jelen soraimban, midőn iskolánk egészségi állapotáról a lefolyt tanévben röviden beszámolok, a t. szülők figyelmét egyes tényezőkre felhívni, melyek iskolánk növendékeinek egészségére káros hatással vannak, s melyeken változtatni, s ezzel egyszersmind saját gyermekeik egészségét megóvni, az iskolában is egyedül a szülőknek áll módjukban.

A tanulók otthoni lakásviszonyaira, táplálkozására stb. ezúttal ki nem terjeszkedhetem.

Első sorban azokról a ragályos fertőző betegségekről akarok szólni, melyek a lefolyt tanévben fővárosunkban járványszerűen uralkodtak s a mi iskolánk növendékei közt is tömegesebben léptek fel. Szerencsének mondhaté még, hogy a megbetege-

dettek egyikét sem ragadta el a nem egyszer fenyegető halál, — amint különben haláleset iskolánk növendékei között az idén egyáltalán nem fordult elő.

Pontosan vezetett feljegyzéseink szerint ragadós fertőző betegség miatt 2—6 hét tartamára hatóságilag ki volt tiltva az év folyamán

az elemi fiiskola	45	növendéke,	
az elemi leányiskola	26	„	
a polgári	10	„	összesen 81-en.

A családban előfordult ragadós fertőző betegség miatt ugyancsak hatóságilag ki volt tiltva 2—6 hét tartamára

az elemi fiiskola	31	növendéke,	
az elemi leányiskola	24	„	
a polgári	34	„	összesen 89-en.

Mindössze tehát 170 növendék volt fertőző betegség miatt hatóságilag kitiltva.

A kitiltás okául az esetek legnagyobb részében kanyaró, kevésbé skarlát és hasi hagymáz (tifusz) szolgált. Egyéb fertőző betegségek csak elvétve fordultak elő.

A kanyaró azonban az elemi iskola I. fiu, I. és IV. leányosztályában oly tömegesen lépett fel, hogy e miatt a nevezett osztályokat 10—10 napra be kellett zárunk. Még le sem telt azonban a 10 nap, hatósági rendeletre a főváros IV. kerületének összes elemi iskolái, s így a miénk is, újból be lettek zárva nov. 21-től decz. 7-ig. Mindjárt megjegyzem, hogy az iskolazárás idejét az iskolai helyiségek alapos fertőztelenítésére használtuk fel.

Bizony elszomorító adatok ezek. S lehet-e csodálni, ha ily körülmények között a szülők aggódva, remegve bocsátják gyermekeiket az iskolába, folyton rettegve attól, hogy nem hoz-e haza fertőző betegséget az iskolából? Mert bizony nem egyszer tényleg az iskolából viszi haza a gyermek a fertőző betegséget.

De hát nem lehetne ezen valahogy segíteni? Nem lehetne megakadályozni, hogy az iskolában egyik tanuló a másiktól elkapja a betegséget? Utját állani a tömeges megbetegedéseknek? S nem lehetne-e a betegség korlátozásával elkerülni a tanításra annyira káros huzamos iskolazárást?

Oly kérdések ezek, melyekkel úgy a szülőnek, mint az iskolának komolyan kell foglalkozni. Már a pusztá okoskodás rávezet arra, hogy fertőzés az iskolában, a ragadós betegség átragadása egyik tanulóról a másikra vagy esetleg több tanulóra egyidejűleg

— csak úgy jöhet létre, ha valamelyik tanuló fertőzésre képes, beteg állapotban jön az iskolába. Más alkalommal (l. 1896/97 értesítő) bővebben foglalkoztam a fertőző betegségek kérdésével, s azért itt csak röviden emlitem meg, hogy minden fertőző betegségnél a fertőzés pillanatától a betegség kitöréséig egy bizonyos — u. n. lappangási idő telik el, mely idő alatt a betegség legtöbbször semmiféle jellemző tünetekben nem nyilvánul, tehát fel sem ismerhető s így a gyermek ezen idő alatt rendesen látogatja az iskolát mindaddig, míg a betegség első, hevesebb tüneteivel a betegség maga ki nem tör.

Most orvost hívnak a szülők. Az orvos megállapítja a diagnózist, s kötelességszerűen bejelenti a fertőző betegséget a hatóságnak, a hatóság pedig hivatalosan értesíti róla az iskolai igazgatóságot s felhívja, hogy a közegészségi törvény értelmében tiltsa ki (a betegség neme szerint 2—6 hétre) a beteget, s annak testvéreireit, ha iskolába járnak, s az iskola újboli látogatását a kitiltási idő leteltével csak hivatalos orvosi bizonyítvány alapján engedje meg.

Honnét van hát az, hogy mégis oly gyakran fordul elő fertőzés az iskolában, sőt nem ritkán oly tömegesen, hogy e miatt egyes osztályokat vagy az egész iskolát is be kell zárni? Feltűnő az is, hogy a fertőző betegségek miatti kitiltások túlnyomó része a kanyaró rovására esik, s hogy egyidejű tömeges megbetegedés ugyanazon osztály növendékei közt megint csaknem kivétel nélkül kanyarónál fordul elő.

Mindezt megfejtí a kanyaró természete. A kanyarónak ugyan is megvan az a sajátsága, hogy igen nagy fertőzőképességgel bí már 3—5 nappal a kanyaróra jellemző bőrkiütés fellépése előtt tehát oly időben, mikor a betegség lényegét felismerni legfeljebb a szakértő orvos képes. — A kanyaró ugyanis 8—10 napi lappangás után bágyadtsággal, forrósággal, mérsékelt lázzal, száraz köhögéssel kezdődik. A gyermek gyakran tüszent, szemei könnyeznek, bántja a világosság. Ezek a tünetek 3—5 napon át állanak fenn (u. n. előkészítő szak) s nem egyszer oly csekély kellemetlenséget okoznak, hogy a szülők a bajt fel nem ismerve náthának, „meghülés“-nek tartják, s a gyermeket iskolába járattják, míg végre a 3—5 nap leteltével a láz emelkedésével a kanyaróra jellemző bőrkiütés meg nem jelenik.

Az iskolában a tanítónak fel sem tűnik, hogy az a gyermek, aki 3—4 napon át „náthás“ volt — egy szép nap csak nem jön többé az iskolába; 8—10 nappal ezután többen kezdenek tüszögni, többen köhögnek, többenek könnyezik a szeme, és azután kimarad-

nak ezek is sorban, de kimaradásuk előtt tovább fertőzhetik addig egészségesen maradt tanulótársaikat. — Végre megjön az elsőnek megbetegedett tanuló hatósági kitiltása — kanyaró miatt! Világos már most, hogy ez fertőztette a többieket, akiken a lappangási idő elteltével ugyanazokkal a jelentéktelennek látszó tünetekkel lépett fel a kanyaró.

Erre hamarosan bezárják 10—14 napra az osztályt, a tantermet fertőtlenítik, — s azután újból megkezdődik a tanítás, melyben persze a megbetegedettek — s ezeknek száma néha igen nagy — még nem vesznek részt. Gyakran még jó sokáig nem, mert olyan családokban, ahol több gyermek van, ezek rendszeren mind megkapják testvérüktől a kanyarót, akit most testvéreinek betegsége miatt újból 2—3 hétre kitiltanak az iskolából.

Nem kell bővebben fejtegetnem, hogy ilyen állapotok milyen zavarólag, bénítólag hatnak a tanításra. Tehát ebből a szempontból az iskolának áll érdekében ilyen eshetőségek ellen idejekorán védekezni; — de még sokkal inkább érinti ez a szülőket, akik gyermekeik egészségéért állandó aggodásban, remegésben élnek.

Elejét vehetnők minden bajnak, ha a kanyarós beteget már az előkészítő szakban otthon tartanák. Ez pedig első sorbana szülőközfeladata. Különösen járványos időben tekintsük szabályúl, hogy náthás, köhögő, könnyező szemű gyermeket ne küldjenek az iskolába. S ha a szülők az ilyen gyermeket mégis elküldik az iskolába, a tanító nyomban küldje haza s ne bocsássa újból az iskolába mindaddig, mig orvos bizonyítvánnyal nem igazolja, hogy nem kanyarós, amint ezt különben a községi iskolákra nézve az I. ker. krisztinavárosi iskolaszék indítványára a székes főváros tanácsa el is rendelt.

Ha az ilyen gyermek kanyarós, akkor már rövid időzése az iskolában elég lehet arra, hogy egy-két tanulótársa elkapja tőle azt, s ezeken a lappangós időszakának lejártával kitör a kanyarós nátha, s újabb és újabb tanulókat fertőzhetnek. Ezt a további fertőzést meg lehetne akadályozni úgy, ha az első kanyaróesettől (az első kanyarós beteg kimaradásától) számított 6-dik naptól kezdve egy hétre bezárjuk az illető osztályt. Ezen egy heti iskolazárás ideje alatt okvetlen fellép a kanyaró azoknál, akik mér fertőzve lettek, — de ezek többé nem jönnek az iskolába is így nem véllhatnak újabb fertőzés forrásává.

Mondanom se kell, hogy ha az első gyanús eset nem bizonyúl kanyarónak, ami legkésőbb 5 nap alatt eldül, semmi további intézkedésre szükség nincs.

Látható ebből, hogy a kanyaró túlságos elharapódzása elleni védekezés siker első sorban attól függ, hogy az első gyanús eset fel lesz-e ismerve, s az iskola igazgatósága idejekorán tudomást szerez-e arról, hogy az eset kanyaró-e vagy nem?

Az iskola igazgatóságának értesítésére a hatósági hivatalos kitiltás szolgál. De ez, sajnos, feladatának sokszor épen nem felel meg, mert nem egyszer — nem kutatom most az okát, — annyira elkésve érkezik, hogy a fenyegető veszély elhárítása, a további fertőzés meggátlása, többé nem áll módunkban, s a szükséges intézkedések végrehajtását önhibánkon kívül elmulasztottuk.

Azt hiszem, az eddig elmondottak után nem szorúl bővebb indokolásra a **t. szülőkhöz intézett azon kérelmünk, hogy gyermekük fertőző betegségét, különösen pedig a kanyarót, annak orvosi megállapítása után azonna jelentsék be az igazgatónak vagy az iskolaorvosnak,** hogy a fertőző betegség elharapódzásának meggátlására az iskolában, az arra alkalmas intézkedések haladéktalanul megtehetőek legyenek.

Hogy iskolánk a fertőző betegségek terjedésének meggátlására a maga hatáskörében minden lehetőet megtesz, azt nem kell külön hangsúlyoznom.

Ezt bizonyítja többek közt azon intézkedésünk is, hogy az uralkodó tífuszjárvány tartamára a tanulók a vízvezetéki víz ivásától el voltak tiltva s e helyett artézi víz állott rendelkezésükre.

Itt említem fel azt is, hogy iskolafenntartó egyházi hatóságunk a tüdővész terjedésének meggátlására a régi kőporos köpőládák helyett új szerkezetű, vízzel megtöltött köpödedények beszerzését határozta el, melyek a fertőzést közvetítő tüdővészes köpet beszáradását vannak hivatva megakadályozni.

A védőhímlőoltás törvényszabta kötelezettségének összes növendékeink megfeleltek.

Ragályos szembetegséget a megejtett szemvizsgálatok alkalmával (decz. 14. és máj. 24. az elemi, decz. 5, 7, 8 és máj. 17, 18. 27-én a polg. leányiskolában) iskolánk egyetlen növendékénél sem találtam.

Annál nagyobb azonban azoknak a száma, különösen a magasabb (polgári) osztályokban, akiknek gyenge a szemük, fénytörési rendellenességben (rövidlátás, messzelátás) vagy kötőhártyai vérbőségben és hurutban szenvednek, — Feltűnő nagy ennek megfelelőleg ehhez képest a kézimunka és rajztanulás alóli felmentések száma is.

Ezt tapasztalva, s z a b a d j o n a t. s z ü l ő k f i g y e l m é t a z

alábbiakban röviden összefoglalt légpontosabb szemápolási szabályokra felhívnom.

A szemnek minden legcsekélyebb rendellenessége szakszerű orvosi kezelést igényel; azonnal orvoshoz kell fordulnia annak kinek romlik a látása, akinek a szeme munkában gyorsan kifárad stb. Aki fénytörési hibában szenved, az viseljen megfelelő szemüveget, melyet azonban, ha szemünket nem akarjuk még jobban elrontani, csakis orvosi rendellet szerint használjunk.

Megszoktuk szellemi túlterhelésről beszélni, s gyakran megfeledkezünk e mellett a testi túlterhelésről. A szem túlterheléséről pedig vajmi ritkán hallunk beszélni. Pedig a szem túlterhelése, megerőltetése, a látóképesség tetemes meggyengülését, megromlását, sőt komoly szembajokat is von maga után.

Amint az iskolában a tanítók, úgy otthon a szülők ügyeljenek a gyermek szemére.

A túlerős fény ép úgy megerőlteti a szemet, mint a nagyon is gyenge világítás. Azért ne engedjük a gyermeket sem közvetlen napfényben, sem esthomályban a szemet igénybe vevő munkát végezni. Este pedig jó mesterséges világításról gondoskodjunk. Finomabb munkát, különösen rajzot és kézimunkát, ne engedjük mesterséges világításnál egyáltalán végezni. Árt a szemnek a változó erősségű, vagy épen lobogó pislogó világítás.

Megerőlteti a szemet apró nehezen kivetítő tárgyakkal való huzamosabb foglalkozás, melyekhez igen közel kell hajolni; aprórosznyomású könyvek, főként fénylő papíron, továbbá czeruzairás, finom kézimunka stb. nagyon megerőltetik a szemet, különösen mesterséges világításnál.

A szülőknek kell ügyelniök arra is, hogy a gyermek sohase hajoljon közelebb az írásához, könyvhöz vagy kézimunkához 25—30 cm.-nél, — és végül arra is, hogy a szem soha se legyen egyhuzamban sokáig igénybe véve, a munkát tehát a szem pihentetése váltsa fel.

Hogy növendékeink testi s szellemi kiképzését is egészségi szempontból kellő figyelemmel kísérhessem, időnként megjelentem az egyes tanórákon, a rajz és kézimunka mellett kiváló gondot fordítva a tornatanításra is.

Mindnyájan el kell, hogy ismerjük a tornázásnak, testgyakorlatnak óriási jelentőségét a testi nevelésben. A vele járó mozgás erősíti, edzi az izmokat, tágitja, fejleszti a tüdőt, erősíti a szívet, élénkíti a vérkeringést az egész testben, javítja az emésztést s az egész test tökéletesebb, intenzívebb táplálása útján erő-

síti az egész szervezetet. E mellett a tornázás, különösen pedig az ujabban egyre nagyobb tért hódító ifjúsági tornajátékok, a testi ügyességet is tetemesen fejlesztik s egyszersmind az agyvelő pihentetésére, szórakozásra is szolgálnak.

Örömmel tapasztalom, hogy növendékeink szeretnek is tornázni, s a tornázás alól — testi hiba vagy betegség folytán — felmentett tanulók száma elenyésző csekély.

De nem mulaszthatom el, hogy a t. szülők figyelmét itt is ne hívjam fel egy gyakran tapasztalt hiányra, melyen megint csak nekik áll módjukban segíteni.

A tornázásnak összes előnyeit csökkenti, sőt meghiúsítja nem egyszer a növendékek czélszerűtlen ruházata. Különösen a polgári iskola növendékeinek jó része tornázik kevésbé, vagy éppen nem alkalmas, feszes, szűk, czélszerűtlen szabású, vagy éppen halcsontos ruhában, sőt fűzőben is.

Hogy az ilyen ruhában a törzs és végtagok mozgása mennyire van akadályozva, sőt az egyes gyakorlatok exakt végzését az ilyen ruha nem egyszer egyenesen lehetetlenné teszi, az könnyen belátható. A szűk ruha vagy éppen a fűző akadályozza a tüdő kellő tágulását, a kellő légzést, a szív működését, a vér kellő keringését a testben, annyira, hogy rosszullét, fejfájás, szédülés sőt ájulásnak is válhat okává. Nem is szólva arról a szubjektív kellemetlenségről, melyet a ruha szorítása okoz; az ilyen ruházatban a tornázás egyáltalán célját elveszti, sőt egyenesen ártalmas is lehet az egészségre.

A t. szülők tehát saját gyermekeik érdekében cselekszenek, ha azokat a tanórákra csakis alkalmas, elég bő szabású, kényelmes, **nem halcsontos ruhában s okvetlenül fűző nélkül, küldik.** Legalkalmasabbak külön e célra készült sötét, bőszabású, nem testhez álló tornaruhák, melyek kiegészítő részét a ruhaalj alatt egy ugyancsak sötétszínű és zárt nadrág képezi.

A jövőben a tornázást czélszerűtlen ruházatban megengedni egyáltalán nem fogjuk s a tornaórán ilyenekben megjelenő növendéket hazaküldjük, az ekként mulasztott órát pedig igazolatlanak fogjuk tekinteni.

Nem ajánlhatom különben is eléggé a t. szülők figyelmébe, hogy iskolába járó leányaiknak a fűző viselését egyáltalán ne engedjék meg. Nem részletezhetem itt az egészségi ártalmaknak hosszú sorát, melylyel a fűző az emberi, s főleg a női test legfontosabb szerveit rendes működésükben megzavarja, s azokat nem

egyszer az egész élet tartamára gyógyíthatlanul beteggé teszi, — de hangsúlyoznom kell, hogy különösen ártalmas, káros és veszélyes a fűző viselése serdülő leányoknál, kiknél a test erős fejlődésben van, — tehát éppen abban a korban, melyben leányaink az iskolát látogatják.

Nem hagyhatom végül említés nélkül azon egészségi szempontból is rendkívül üdvös iskolai kirándulást, melyen a tantestület vezetése mellett a polg. leányiskola növendékei (főként a IV. osztály) szép számban vettek részt május 20-án. A kirándulók ezúttal Visegrádot látogatták meg s egy kellemesen töltött szabad nap emlékével tértek este haza.

Élénk érdeklődést keltett az a két kirándulás is, melyet ez idén csak kísérletkép rendeztem az egészségtan tanításának keretében a IV. polg. leányosztály növendékeivel. Márc. 25-én a központi tejesarnok, jun. 2-án pedig az Önkéntes Mentőegyesület helyiségeit s berendezését tekintettük meg. Mindkét alkalommal az igazgató és a tantestület több érdeklődő tagja is résztvett a kiránduláson.

Dr. BEXHEFT ÁRMIN.

B) Adatok iskolánk ezévi történetéhez.

A midőn iskoláinknak az 1898.9-iki tanévben lefolyt életéről a következőkben jelentést teszünk, és ismét azon szerencsés helyzetben vagyunk, hogy működésünk eredményeinek fejlődéséről újabb tanubizonyosságot tehetünk, hálatelt szívvel magasztaljuk Istenünket, ki mindeddig segítséggel volt nekünk és munkánkat áldásával kíséré, ha bár szomorú emlékek is fűződnek a lefolyt évhez.

Alig hogy befejeztük volt a beiratásokat és rendesen megkezdhattuk a tanítást, szept. 10-én gyászba borult az egész világ, midőn azon megdöbbenő hírt hozta a villám, hogy a szabadság megszentelt földjén, Genf városában, a legaljasabb orgyilkos kéz verte által a legnemesebb szívet, mely valaha hazánkért dobogott. Vérző szívvel, könnyező szemmel vette növendékeink serege is feledhetetlen királyasszonyunk, felséges Erzsébet királynénk tragikus halálának hírét. Megható volt tanítványaink zokogása szeretett királyné emlékére szeptember 21-én tartott gyászünnepe, mely alkalommal az igazgató szívhez szóló beszédben emlékezett meg az elhalt Nagyasszony életéről s kegyeletre és hazaszeretetre buzdította az ifjúságot.

Az ünnepélyt egyházi chorállal kezdtük és az emlékbeszéd után szavalta Vetsey Gizella: „Megyilkolták a királynét“ című költeményt, Klement Miczi: „A magyar nemzet gyásza,“ Bretz Ilonka: „Királyasszony kertje“ cz. költeményét; Engel Róza „A természet barátja,“ Bichlingmayer Karola: „Csak egy“ cz. költeményt, Kern Margit: „Két fájdalom“ cz. költeményt, Guttman Hedvig: „Erzsébet halála“ cz. költeményt, és Radvány Mariska meghatóan imádkozta Sántha

Károly: „Fohászat királyasszonyunk temetésekor.“ Ezután a „Hymnus“ elénekülésével fejezték be az ünnepélyt. Tantestületünk pedig külön iratban fejezte ki legmélyebb hódolatát és határtalan részvétét, melyet a nagymélt. vall. és közokt. miniszter úr terjesztet fel a legmagasabb trón zsámolyához.

A másik szomorú esemény mely iskolánk ezévi történetéhez fűződik, L u t t e n b e r g e r Á g o s t kollegánk súlyos betegsége.

Habár már a téli hónapokban is gyengélkedett, még sem akart megválni osztályától, melyben ualunk 26 év óta bevezeté a kezdő fiukat lankadatlan buzgalommal, odaadó szeretettel és páratlan szakavatottsággal az ismeretek és ügyességek elemeibe, míg nem a tavasz kezdetével szigora orvosi rendelet folytán Abba-ziába kellett menni súlyosan megtámadott egészsége helyreállítása céljából. Egyházgyülekezetünk nagyielkü választmánya nemcsak hogy önként is szabadságotla beteg kartársunkat, hanem anyagiakban is segítéze, a mely segélyt Dr. Králik Lajos közfelügyelő úr még sajátjából is emelé és a melyhez testületünk segélyalapjából is járult, hogy kedves barátunk anyagi gondoktól menten mi hamarább találjon üdülést. Sajnos! szívünk óhaja nem teljesült, sőt ellenkezőleg: állapota még súlyosbbodott annyira, hogy jelenleg is még Dr. Korányi klinikáján van gyógykezelés alatt. Adná az Ég, hogy e kiváló tanférfiu mielőbb folytathatná sikerekben teljes működését!

Szinte úgy sajnáljuk, hegy Sz ő n y i T i v a d a r, gyülekezetünk orgonistája, ki 1870. óta tanítja magasabb osztályainkban az éneket, súlyosan fellépő szívbaja következtében kénytelen volt e tanítást még a tanév befejezése előtt abban hagyni és a nyugdíjaztatását kérni. Így Szőnyi tagtársunk a polg. leányiskolánk ez idei záróünnepélyen utoljára mutatja be az énektanítás terén elért szép sikert.

Hogy a tanítás folytonossága hiányt ne szenvedjen, szakszeré helyettesítésekről gondoskodtunk. Luttenbergerünket helyettesítette kezdetben Z a p f Ö d ö n okleveles tanító, kit — mert polgáriskolai tanképesítésre kellett készülnie, husvét óta R e i c h a r t G y u l a okleveles tanító váltott fel, ki az I. oszt. fiukkal az évzáró vizsgálatot is megtartandja. Sz ő n y i helyettesítését M o k r y L e n k e zongoratanító kisasszony volt szíves elvállalni, és egymásik kartársunk betegség okozta rövidebb mulasztásait pótolták

Szabó Lajos, Urbányi Józsa, Kemény Irma és Falvay Gizella helyettes tanítók.

Habár ezen akadályok, valamint a járványosan fellépett gyermekbetegségek okozta iskola bezúntetések, melyekről Dr. Bexhelt Ármin iskolaorvosunk a megelőző cikkben részletes kimutatást nyújt, némileg bénítólag is hatottak a tanításra, mégis örömmel jelenthetjük, hogy kettőztetett szorgalommal pótolhattuk a mulasztásokat, a mint ezt Nagytiszt. Bachat Dániel főesperes és Tks. Munka Sándor kir. tanfelügyelői helyettes urak a június hónap elején megejtett iskolalátogatásaik alkalmával teljes meglepéssel konstatálták.

Hogy tanítási eredményeinkkel avarakozásoknak megfelelőtünk, azt első sorban nagytiszt. Egyházasválasztmányunk és annak Elnökségének köszönhetjük, mert semmi áldozattól nem retten vissza, ha iskolának felvirágoztatása ezt kívánja; köszönhetjük ezt buzgó felügyelőnknek Dr. Vetsey Istvánnak, ki minden jogos igényt az illető helyen érvényre juttat; köszönhetjük ezt Dr. Zsigmondy Jenő syndikus urnak, ki hathatós befolyásával ügyünket mindég meleg pártfogásában részesíti; köszönhetjük végre mindazon nemes iskolabarátoknak, kik iskolánk és szegényebb növendékeinket évről-évre becses adományaikkal megörvendeztetik.

Igy nt. Presbyterium áldozatkészsége járátja testületünk könyvtára számára az általunk javasolt folyóiratokat és szaklapokat, s a rendelkezésünkre bocsátott összegből beszerezhattuk újabban a Franklin-féle Marczali nagy képes világtörténetet, az „Apolló“ irodalmi társaságnál megjelent Dr. Sziklay és Dr. Borovszky által szerkesztett „Magyarország vármegyei és városai“ cz. nagy képes Enciklopédiát és több értékes szakművet, gazdagíthattuk természettani szertárunkat 1 Galilei-féle lejtővel, 1 Foucault-féle ngával, 1 Brahma-féle vizsajtó üveg mintájával; beszerereztük az énektanításhoz még szükséges 3-dik physharmoniumot, a földrajztanításhoz az újabban megjelent Kogutovics-fele térképeket és egyéb kisebb tanszereket.

Ajándékot kaptunk: Klampfer J. urtól négy izzólámpát állványnyal, Rybár István tanár urtól vegytanából 10 példányt tandíjmenteseink számára, szintugy Kéler Napoleon presbyter urtól 27 drb. könyvet és 5 drb. más taneszközt, szinte ugy Dr. Székely Miksa urtól is könyveket és tanszereket, valamint Kókai Lajos könyvkereskedő urtól

a kiadványaiból is több ingyenpéldányt és az igazgatói iroda számára boldogult királyasszonyunk nagy képét értékes rámban. — Továbbá ajándékozott Kéler Napoleon presbyter ur az általa a IV. leányosztályban létesített szellőztetési készülék légszeszfogyasztási költségek fedezésére 50 frtot; Dr. Münnich Aurél a tan. segélyalapnak 4 frtot, Steinhart Antal mérnök ur, ki a korán elhunyt kedves leányának emlékére tett alapítványa ez idei kamatjait Scholtz Aranka II. el. oszt. szorgalmas leánykának ítélte oda, ismét 3 tizkoronás aranyt bocsátott az igazgató rendelkezésére, a melyeket Paulus Lujza I., Jannkovics Stefanie II. oszt. és Fuchs Irén IV. polg. oszt. tdm. növendékeink közt osztottuk ki szorgalmuk jutalmául. Dr. Jármay Gyula ur osztályainkat ez évben is látta el a szükséges tentával, Dr. Elischer Gyula presbyter ur szintén megküldte ez évben díjmentesen az „Egészségügy“ cz. folyóiratot, valamint szegényebb gyermekeink ez idén is részesültek a „Tabitha“ nőegylet és a „szünidei gyermekelepités“ jótéteményeiben; végül pedig örömmel említjük, hogy a székesfőváros törvényhatósági bizottságának közgyűlése a nekünk eddig nyújtott népiskolai segélyt 1899-ik évtől kezdve még 3000 frttal emelte.

Fogadják mindezen jóltevők az iskola és a segélyzett tanulók nevében hálás köszönetünket!

Végül ide iktatjuk még rövid kimutatásban a tanítványaink létszámára vonatkozó érdekesebb statistikai adatokat. A folyó tanévben összesen beiratkozott: 740 rendes tanuló. Ezek közül kimaradt: 38.

Az összes beírottak közül 625-en voltak már a megelőző évben is a mi tanítványaink a többi 115 az idén először iratott be nálunk, kik közül 12-nek kellett felvételi vizsgát tennie.

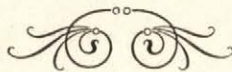
A házi nevelésben részesültek közül a mai napig 123-an jelentkeztek magánvizsgára, mely utóbbiakkal együtt tanítványaink összes létszáma 863-ra rug. A uegvizsgált 702 rendes és 123 magántanuló, vagyis 825 tanítvány közül volt 272 kitünő (I. rendű) = 33 %, és csak 28-at, azaz csak 3.4 %-ot kellett javítóvizsgálatra vagy osztályvizsgálatra utasítanunk.

Tandíj fejében befolyt a lefolyt évben 21185 frt kamat és egyéb jövedelem volt 5854.13 frt.; összes bevétel tehát: 27039.13 frt. Ennek ellenében tett az összes kiadás 34572.07 frt, úgy hogy az egyháznak 7532 frt 94 krnyi pótlékkal kellett nép-

és polg. iskoláinak fentartásához hozzájárulnia, ha számításba vesszük a tantermek 5680 frtnyi bérértékét is.

Ha végül még jelentjük, hogy ez év elején az igazgatói teendők újabb 3 évre alulirotra ruháztattak, ki immár 22 év óta élvezi szeretett kartársainak és tiszt. előljáróinak ezen kitüntető bizalmát, kimerítettük az iskolánk beléletére vonatkozó fontosabb mozzanatokot és befejezzük jelentésünket, ajánlván iskoláinkat a Mindenható Istenünk szent kegyeibe, ügyünket pedig továbbra is tisztelt előljáróink és jóakaróink szives hajlamaikba!

F. A.

C) Iskoláink tanítói-testülete.

C) Lehrkörper.

A tanító neve	Tanít		Tantárgy. osztály	Hetenkinti órasz.	Jegyzet
	egyált. nálunk mióta?	mióta?			
Alex Albert r. tanító	1872	1872	A II. fosztály tanítója	20	A tan. könyvtár kezelője s az esp. isk. biz. tagja
Bexheft Ármin Dr.	1897	1897	tanítja az egészség-tant a IV. polg. oszt.	2	iskolaorvos
Dittmann Antal s. tanító	1850	1867	tanítja a rajzt a IV. fosztályban s a polg. leányosztályokban	12	Ny. főv. közs rajztanár
Falvay Antal r. tanító	1860	1866	tanít a polg. leányosztályokban	18	E. i. igazgató s az esp. tan. kör elnöke stb
Özv. Gerzso Károlyné áll. s. tanító.	1883	1883	Kézimunka-tanítónő az I. és II. elemi osztályban	12	—
Hudecz Olga r. tanító	1894	1894	tanít a IV. e. oszt	20	A tantestület jegyzője
Jakobei Margit r. tanító	1891	1891	Az I. el. leányoszt. tanítónője	20	—
Kardeván Ida r. tanító	1890	1890	tanítja a kézimunkát a polg. leányosztályokban	12	—
Kardeván Vilmos r. tanító	1867	1882	tanít a polg. leányosztályokban	18	—
Kurz Sámuel r. tanító	1863	1872	A III. foszt. tanítója	19	Az esp. isk. biz. tagja, az orsz. t. biz. pénztárnoka.
Luttenberger Ágost r. tanító	1866	1873	Az I. foszt. tanítója	20	—
Lux Ede r. tanító	1866	1870	A IV. foszt. tanítója	19	Az esp. isk. biz. tagja
Maurer Rezső s. tanító	1885	1885	tanítja a tornázást a fosztályokban	6	Főv. polg. isk. tanár
Mikolik Kálmán r. tanító	1875	1880	tanít a polg. leányosztályokban	18	Az esp. isk. biz. tagja s a term. szertár őre
Mokry Eszter r. tanító.	1894	1894	A III. el. leányosztály tanítónője	20	—
Schulek Vilma áll. s. tanító	1877	1877	tanítja a kézimunkát a III. és IV. oszt.	12	—
Szőnyi Tivadar s. tanító	1870	1870	tanítja az éneket a III. és IV. foszt. és a polg. leányoszt.	8	Gyülekezeti orgonista
Scholtz Lajos r. tanító	1874	1874	tanít a polg. leányosztályokban	18	—
Tomassek Ilona r. tanító	1875	1875	A II. el. leányoszt. tanítónője	20	—

Jegyzet: A francia nyelvet Szakálos-Erard Julia asszony tanította.
Hitoktatók: Tiszt. Horváth József ró m. kath. belv. káplán; Kornfeld Gyula, Hajnal Jakab és Pfeifer Ignác, az izr. hitközség hitoktatói. Kézimunkatanítónő-segéd: Döbrentey Irén.

D) Órabeosztás.
D) Stundeneintheilung.

Tantárgy	El. fiiskola				Elemi				Polgári			
					leányiskola							
	I.	II.	III.	IV.	I.	II.	III.	IV.	I.	II.	III.	IV.
Vallástan	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Magyar olvasás, irány s nyelvtan	6	3	3	3	6	3	3	3	4	3	3	3
Német olvasás, irány s nyelvtan	—	3	3	3	—	3	3	3	3	3	3	3
Számтан	4	4	3	3	4	4	3	3	3	2	2	2
Mértan	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—
Könyvvitel	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Földrajz	—	—	}3	2	—	—	}2	2	2	2	1	1
Történet s alkotmánytan .	—	—		2	—	—		1	—	2	2	3
Természetrájj	—	—	2	2	—	—	2	2	2	2	—	—
Vegytan és ásványtan . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—
Természettan	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
Háztartástan	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
Egészségtan	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
Beszéd- és értelemgyakorlatok	6	4	—	—	6	4	—	—	—	—	—	—
Írás	}2	2	2	2	2	2	1	2	1	1	—	—
Rajz		1	1	2	2	1	1	1	2	2	2	2
Ének		1	1	1	—	1	1	1	2	2	2	2
Testgyakorlás	—	2	2	2	—	—	2	2	2	2	1	1
Kézimunkák	—	—	—	—	3	3	3	3	3	3	3	3
Franczia nyelv (mint rend- kívüli tantárgy)	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	2	2
Heti összeg :	20	22	22	24	23	23	24	24	27	27	27	27

E) A bevégzett tananyag.

E) Behandelte Lehrstoffe.

a) A népiskolában. — a) In der Volksschule.

I. OSZTÁLY. — I. KLASSE.

Osztálytanító a fiuknál: Luttenberger Agost.

A leányoknál: Jakobei Margit.

1. Vallástan.

12 bibliai történet az ó és 12 történet az új szövetségből. Egyházi énekek és imák.

2. Nyelvtan.

Magyar írás és olvasás s a nyelvtan alapfogalmainak idevonatkozó része, szorosabb meghatározás nélkül.

Egyszerű nyelvtani gyakorlatok megfejtése szóval, a palatáblán és írófüzetben.

3. Számтан

A négy alapművelet szóval és jegyekkel az 1–50 terjedő számkörben.

4. Szemléltető oktatás.

Az iskola, a szülői ház, házi állatok; a kert, az utca, a helység, kézművesek, kereskedők; a mező, rét, erdő; néhány mezei állat és növény; a hegy, a víz; időváltozások.

Elbeszélések a gyermeki életből; állatmesék. Gyermekdalok és költemények.

II. OSZTÁLY. — II. KLASSE.

Osztálytanító a fiuknál: Alex Albert.

A leányoknál: Tomassek Ilona.

1. Vallástan.

A tanterv által előírt bibliai történetek, imák és egyházi énekek.

2. Magyar nyelv.

A helyes olvasás gyakorlása. A tőmondat és ennek különféle alakjai; a főnév, tulajdonnév, ige, személyes névmás, melléknév és számnév. Rövid nyelvtani feladványok. Költemények emlékelése.

3. Német nyelv.

A német írva-olvasás tanítása, német szók gyűjtése és beszélgetések az egyszerű mondat körében. Versek s egyszerű fordítások.

4. Számтан.

A négy alapművelet az 1–500-ig terjedő számkörben elvont és megnevezett számokkal. A mértékek megismertetése.

5. Szemléltető oktatás.

A házi állatok és néhány a kertben, mezőn, erdőben, vagy vízben élő állat; a legfontosabb növények és ásványok. Némely földrajzi fogalmak; a határ és az abban látható főbb tárgyak. Budapest tiz kerülete és a főváros környéke.

6. Szépirás. — 7. Rajz. — 8. Ének. — 9. Torna.

III. OSZTÁLY. — III. KLASSE.

Osztálytanító fiuknál: Kurz Sámuel.

A leányoknál: Mokry Eszter.

1. Vallástan.

A biblia történetek összefüggésökben, Jézus s az apostolok élete és főbb tanai; az Úr imája; sz. írásbeli mondatok és egyházi énekek.

2. Magyar és német nyelvtan.

Az értelmes és helyes hangsúlyozással való olvasás. Az egyszerű és bővített mondatban előforduló beszédrészek; a név- és igeragozás elemei valamint a helyesírás főbb szabályai. Alkalmos versek és velősebb mondatok betanulása. Fordítási gyakorlatok.

3. Számtan.

Az 1-től—10,000-ig terjedő számkörben a négy alappművelet alkalmazott példákban. A különféle mértékek ismertetése.

4. Földrajz és hazai történelmi képek.

A főváros s ennek környéke, Pest-Pilis-Solt-Kiskún vármegye és hazánk egyes vidékeinek megismertetése kapcsában egyes történelmi képek.

5. Természetrájz.

A gerinces állatok; a növényországból a legszükségesebb tudnivalók s egynehány ásvány.

6. Szépirás. — 7. Rajz. — 8. Ének. — 9. Torna.

IV. OSZTÁLY. — IV. KLASSE.

Osztálytanító fiuknál: Lux Ede.

A leányoknál: Hudecz Olga.

1. Vallástan.

Az Isten, önmagunk és embertársaink iránt való kötelességek ismertetése a 10 parancsolat és a hegyi beszéd tárgyalása által; az apostoli hitvallás ágazatainak ismertetése és megmagyarázása a bibliai történetek alapján; szentírásbeli helyek és egyházi énekek.

2. Magyar és német nyelvtan.

Az értelmes és szép olvasás. A tö-, csonka-, bővített-, összevont és összetett mondatok megkülönböztetése; a ragok és képzők

ismertetése; a mondattanhoz kapcsolt írásbeli gyakorlatok. Szavatok. Fordítások.

3. Számtan.

A négy alapművelet begyakorlása nagyobb és különnevű számokkal; ezeknek egyneműekké való változtatása és a közönséges életben előforduló törtszámok.

4. Földrajz.

Magyarország megyénként; a magyar államot környező államtestületek; nevezetesen az osztrák állam és Europa államainak általános ismertetése.

5. Történet.

A történeti képek bővítése és az időszakok szerint való rendezése által nemzetünk fontosabb történeti mozzanatainak ismertetése.

6. Természetisme.

A gerincztelen állatok; a leginkább használt növények és ásványok ismertetése.

7. Rajz. — 8. Szépirás. — 9. Ének. — 10. Torna.

A kézimunkát

tanították: az elemi leányosztályokban: Schulek Vilma és özv. Gerzsó Károlyné.

I-ső osztály: Egyszerű kis szalagok kötése; harisnyakötés.

II-dik osztály: Horgolás és betűjegyzés elemei.

III-dik osztály: Horgolás, szoros-mintaszalag kötése, betűjegyzés.

IV-dik osztály: Lyukacsos mintaszalag kötése, színes pamuttal való hímzés.

Ezen kívül kivételesen és csak a t szülők kívánságára, a gyermekek tehetsége és kiképzett ügyességéhez mért fényüzési munkák is készítették egyes családi ünnepélyek alkalmára.

F Ü G G E L É K.

A német nyelv tanításának anyaga.

I. osztály.

A) Általános észrevételek.

1. A tanítás legyen minden tekintetben gyakorlati. Kerülje a nyelvtani formák és viszonyok elméleti megokolását s a gyermek értelmét meghaladó, időelőtti rendszerezést.

2. A tanítás anyagának megválasztásánál ne valamely előre meghatározott zsinórmérték szolgáljon irányadóul, hanem a tanítás általános menetében s a gyermek értelmi fejlődésében fölmerülő alkalmi szükség vezessen bennünket.

3. Fordítsunk nagy súlyt az ismétlésekre, s legyünk azon, hogy az egyes szók nyelvtani formák és viszonyok — a mennyire lehet — minden újabb gyakorlatnál először az eredeti alakban forduljanak elő s csak később módosított és bővített alakban, hogy a növendék az új ismeretlent már valami régiebb, ismert fogalomhoz kapcsolhassa.

B. A tanítás anyagának összeállítása.

Megjegyzés. Az alábbi következő czimek nem a tanításban követendő sorrendet és mértéket szabják elő, hanem csupán azon köröket jelölik ki, a melyekből a német nyelvnek már ezen a fokon leendő gyakorlásához a szóanyagot okszerű kiválasztással meríteni lehet.

1. *A gyermek neve* lakása, szülői s azok foglalkozása.

2. *Az emberi test* s annak részei. Mit tehet az ember testének egyes részeivel? Az érzékek s azok gondozása. Hibás érzékűek. Az iskolaterem s a mi abban van. Iskolai butorok, tanítási eszközök, azoknak minősége, nagyság, szín, tapintás, anyagra nézve. Kik készítik, mire használják. A tárgy elemi fogalma. A tanító s a tanítványok. A személy fogalma. Iskolai élet. A tanulók kötelességei a rend és fegyelem dolgában.

4. *A család.* (Apa és anya, szülők; fiú, leány, gyermek; testvérek; rokonok). Egymás iránt való szeretet. Árva gyermekek. Jótékonyság.

5. *A háznép.* (Cselédek s azok foglalkozása.)

6. *Házi állatok.*

7. *Táplálék.* Edények, evőeszközök.

8. *Ruházat* s azok anyaga.

9. *A kert.* Kerti munka. A kertész s szerszámai. Mi terem a kertben?

10. *Az utca, piac.* A helység és lakosai. Kézmvészek, kereskedők. Egyéb foglalkozású emberek. Kik ügyelnek fel a rendre? Engedelmisség. Rendőrök, katonák, fegyverek.

11. *A mező;* mezei növények és állatok. A földműves, mezei munka.

12. *Erdő,* fák, bokrok, virágok, mérges bogyók, gombák. Erdei állatok. Vadak; vadász.

13. *Rét;* széna, szénagyűjtés.

14. *Legelő;* pásztorok.

15. *A határ.* Hegy, völgy, síkság Szárazföld és víz. Mi van a földben a hegyekben? Bánya; bányászok. Mi van a vízben; halászk.

16. *Az ég.* Nap, hold, csillagok. Felhők. Az idő (nappal, éjjel stb.) Időjárás. Légtünetmények. Évszakok.

17. *Az Istenről* a vallási órákban szólunk.

18. *Élet,* halál, temető.

A tulajdoképeni beszédgyakorlatokon kívül tanulnak a gyermekek alkalmas verseket, rövid leírásokat és kötetlen beszédben e czélra szerkesztett, ugyancsak rövid meséket, illetve elbeszéléseket. Kiválólag felhasználhatók péld. ezek:

a) *Versek:* Kätzchen und Mäuschen, Häschen, Schäfchen. Rathet einmal. Der kleine Gernegross. Das listige Grassmücklein. Der Vogel am Fenster. Im Garten.

b) *Mesék:* Der Rabe und der Fuchs. Der Bär und die Bienen. Die drei Goldfischen. Das Tannenbäumchen.

c) *Elbeszélések:* Die Kuh. Karo. Jockel stb.

d) *Dalok:* Hopp, hopp, hopp! Der Winter.

e) *Vallásos énekek.*

Betanítás közben e darabokat szórul-szóra le kell fordíttatni s e közben szigorúan ügyelni arra, hogy a gyermekek az egyes német kifejezéseknek magyaros jelentését is elsajátítsák.

II. O s z t á l y.

1. *A német írott és nyomtatott betűk íratása,* elolvastatása az elfogadott ABCés-könyv nyomán.

2. *Olvastatás közben* az egyes szók, illetve mondatok kikérdezése, szükség esetén megmagyarázása.

3. *Az I. osztályban* elsajátított szókészlet felhasználása a beszéd-értelemgyakorlatok vagyis szemléltető-oktatás alkalmával.

4. *A tulajdonképeni* nyelvtani oktatás a következőkre terjed:

a) *Mondat,* szók, szótagok, beszédhangok, betűk, a szóragozás gyakorlása.

b) *Tárgynév,* személynév, főnév. Nemszók. Egyes és többes szám. (A nagy betűk szerepe a mondat és a nevek kezdetén) Melléknév s fokozás. A cselekvésszók vagy igék a három főidőben.

A mondatrészek szerint való elemzés szükségtelen; a helyett gyakorolja a tanító a gyermekeket abban, hogy biztosan ki tudják találni: egyik vagy másik szó, mely kérdésre felel.

5. *Írásbeli gyakorlatul* szolgálnak:

a) *Irott* és nyomtatott részek másolása.

b) *Apró*, lehetőleg összefüggő mondatokból alakított feladatoknak németből magyarra, s magyarból németre fordítása, mindekor szóbeli megfejtés, illetve magyarázat után.

c) *Adott német* kérdésekre német feleleteket írni, szintén megelőző szóbeli gyakorlás után.

6. *A beszéd- és értelemgyakorlat* fölváltva magyar és német nyelven történjék.

7. *Az emlékezés gyakorlásának* tárgyául szolgáljanak rövidebb versek, mesék és elbeszélések, a melyeket előbb magyarra kell fordíttatni.

III. O s z t á l y .

A magyar nyelv tanítására vonatkozó s az 1–5-pont alatt elősorolt elvek a német nyelv tanításánál is szem előtt tartandók. Különös súlyt kell fordítani a fordításokra is, még pedig nemcsak németből magyarra, hanem különösen későbbben megfordítva a magyarból németre.

Megismertendő a mondat alapján a tőmondat s ennek részei.

A szóból: a főnév, ige, melléknév, számnév, személyes névmás és egynehány gyakrabban előforduló kötőszó.

A cselekvő igének a három főidőben való ragozása.

Helyesírási gyakorlatok.

a) Olvasókönyvből való olvasás s másolás.

b) Emlékelt dolognak fejből való leírása.

c) Egyes sajtyszerű helyesírásu szók összegyűjtése

d) Tollbamondás után írás.

e) *Helyesírási főbb szabályok s az írásjelek.*

f) Egyes tárgyaknak adott kérdések alapján való leírása.

Magyar-német *beszélgetések*. Ezeket kell, hogy megelőzze a szógyűjtés; kiindulva az iskolából s onnan tovább:

az időről, időjárásról, felkelés, lefekvés; reggeliről, ebéd, ozsonna, vacsora;

A tanuló teendőiről: olvasás-, írás-, rajzolásról stb.

Személyekről, mint mester-emberekről.

Állapotok: egészség, betegség.

A határról.

Közmondások, talányok, szójárások: — olvasmányok tárgyalása; könnyebb dolgoknak könyv nélkül való tanítása és esetleg fejből való leírása.

A szépírási gyakorlása ütemezés által.

A nyelvtani oktatás alapjául ezen osztály az olvasókönyvet és alkalmas feladattárt használ. A nyelvtani oktatás óráiban kell a növendékeknek fölváltva írni, olvasni, az olvasmányt

tárgyalni, a szorosabb vett nyelvtani ismereteket gyakorolni. Csak a szépirásra fordított idő képez e tekintetben kivételt.

A növendékek készítenek hetenkint egy német nyelvtani, írásbeli dolgozatot.

Két hetenkint emlékelnek egy-egy költeményt.

IV. O s z t á l y.

A) **Az értelemmel való olvasás** gyakorlása az elfogadott olvasókönyv nyomán.

B) **Az egyszerű tiszta mondat.**

Állító, közlő, kérdő, parancsoló és óhajtó mondat és írásjelei.

a) **Alanya lehet :**

1) *Főnév.* A főnév nemei : köznév, tulajdonnév, elvont főnév. Határozott és határozatlan névelő.

A többes képzése, szótagok által ; en-, er-, stb. Hangváltozás által (ä, ö, ü, äu) stb.

A főnév képzése : (heit-, keit-, niss-, schaft-, mut-, tum. Az összetett főnév.

1. *Személyes, mutató és határozatlan névmás.* 3) *Melléknév.)*

4) *Ige.* 5) *Határozatlan számnév.*

b) **Állítmánya lehet :**

1) *Főnév.* 2) *Melléknév.* (Melléknév képzése, összetett melléknév, a melléknév fokozása. 3) *Ige.* Az ige képzése (be-, ge-, emp-, ent-, er-, ver-, zer) Sein, haben, werden segédigék és a rendes igék ragozása.

C) **Az összevont mondat.**

Több alany, egy állítmány ; egy állítmány, több alany.
Kötőszók.

D) **A bővített mondat.**

A jelző lehet :

Melléknév, Igenév. Birtokos névmás. Mutató névmás. Számnév (tő, sor, határozatlan). Főnév a genitivusban. Utójelző-Beiname.

A kiegészítő :

Főnév az Accusativusban, a Dativésban. A főnév ejtegetése.
A különféle határozók. (Igchatározók és Praepositíók.)

E) **Helyesírási gyakorlatok.**

F) **Írály-gyakorlatok.**

Egyszerű mesék, levelek, leírások adott kérdések szerint
Versek szavalása. Fordítási gyakorlatok.

b) **A p o l g á r i**

b) **In der Mädchen-**

I. polgári

O s z t a l y f ő n ö k : Klassenlehrer :

T a n t á r g y	H e t i ó r a s z á m	T a n i t ó	T a n k ö n y v
Vallástan	2	Falvay Antal	Bereczky S Biblia Ismertetés Sz. Biblia Szőnyi: Énekeskönyv.
Magyar nyelv	4	Mikolik Kálmán	Dr. Gyulay B. olvasóköny- ve 1. r. Torkos L Magyar nyelvtan.
Német nyelv	3	Mikolik Kálmán	Jausz K. Német olvasó könyv 1. r. Bohm-Steinert kl. deutsche Sprachlehre.
Földrajz	2	Kardeván Vilmos	Márki: Földrajz 1. Németh: Magyarország hegy és vízrajzi térképe. Lange-Cherven Atlasz.
Számтан	3	Scholtz Lajos	Vajdafi Számтан 1.
Természetráaj	2	Mikolik Kálmán	Fillinger: Álatтан 1. Szecsкаy: Nővénytan.
Szépírás	2	Mikolik Kálmán	—
Ének	2	Szőnyi Tódor	Szőnyi T. Énekeskönyv
Rajz és mértan	2	Dittmann Antal	—
Női kézimunkák	3	Kardeván Ida	—
Testgyakorlás	2	Scholtz Lajos	—
Francia nyelv	2	Erard Julia	Ch, Noel Premières lectu- res françaises.

leányiskolában

Bürgerschule.

leányosztály.

Mikolik Kálmán.

T a n a n y a g

A biblia fontossága; a szentírás története és az ó szövetség egyes könyveinek részletes ismertetése. Biblia olvasás. Egyházi énekek.

Szép és értelmes olvasás főképp a hazai történelemre és a magyar népeletrre vonatkozó olvasmányok értelmezése és tartalmuk rövid összefoglalása. — Alkalmos olvasmányok alapján az egyszerű bővített mondat fő- és mellékrészei, a beszédrészek meghatározása, a teljes név és igeragozás és a szóképzés. Kisebb versek szavalása. Hetenkint 1, csak az iskolában tartott írásbeli gyakorlatul diktandó-írás vagy kisebb mesék és leírások fogalmazása.

Helyesen hangsúlyozott értelmes olvasás. Mondattani alapon a mondat- s beszédrészek ismertetése: névszók ejtegetése és igék hajlítása. Könnyebb elbeszélések s mesék, leírások fogalmazása. Helyesírási, fordítási és szavalási gyakorlatok.

A magyar korona országainak, az osztrák tartományoknak és Európa többi országainak természeti és politikai földrajza részletesen.

A négy alapművelet elvont, egy- s különnevű számokkal. Arányosság és az egyszerű hármas szabály. A métermértékek és a hazai pénzek ismertetése. Feladatok megfejtése fejben, táblán és füzetben.

Téli hónapokban: A gerinczések jellemzőbb alakjainak részletes leírása és osztályozása, tekintve azok hasznát, kárát és elterjedési viszonyait.
Nyári hónapokban: Több virágos növény leírása, tekintettel főbb alaktani jellegökre s ipari fontosságukra. Egy kis herbarium készítése.

A fali táblán való előírás után ütenyezéssel a magyar és német Abo kis és nagy betűi. Magyar és német folyóírás. Helyes toll- és testtartás.

Az öntudatos helyes énekléshez szükséges zeneelmélet: zonglító gyakorlatok. A kemény hangsorok. Egyházi énekek. Egyszólamu dalok.

Mértani alapfogalmak. Az egyenes vonalak mérése, osztása és egybeállításra rajzeszközzel és szabadkézzel. Egyenesvonalu síkdíszítmények, egyszerű padozat-minták és meander-szalagok rajza.

Hurok- zár- és Holbein öltés gyakorlása egy-egy tálcakendőn. Kivarrások. A hálózás elemei.

Rend- és szabadgyakorlatok: különféle tag- és törzsgyakorlatok. A természetes járás halkán, dobbantással és utánlépéssel; ugrás. Szergyakorlatok: a vízszintes és rézsutos lábtón, lebegőfán, lengő kötelen, támfán és gyűrűhintán

Játék: Labdadobás. Láncjáték. Farkas és bárány.

A kiejtés begyakorlása. Írás és ékjelek. A háromféle névelő, főnév és ejtegetése, adjectív, possessív, demonstratív, tulajdonnevek, préposition számnevek. A voir és étre főbb alakjai. Fordítások. Szavalás. Hetenkint 1 írásbeli gyakorlat.

II. polgári

Osztályfőnök: — Klassenlehrer:

Tantárgy	Heti óra szám	Tanító	Tankönyv
Vallásan	2	Falvay Antal	Bereczky : Bibl. ismertetés
Magyar nyelv	3	Falvay Antal	Dr. Gyulay B. : olvasókönyv I. r. Torkos L. magy. nyelvtan.
Német nyelv	3	Kardeván Vilmos	Jausz K. : német olvasókönyv. II. rész. Böhm-Steinert : kl. deutsche Sprachlehre.
Történelem	2	Kardeván Vilmos	Kozma : Világtörténelem.
Földrajz	2	Kardeván Vilmos	Márki : Földrajz II. Lange-Cherven Atlasz.
Számтан	2	Scholtz Lajos	Vajdafy : Számтан II.
Mértan	1	Scholtz Lajos	—
Természetrájd	2	Mikolik Kálmán	Fillinger : Allattan II. Szecskaý : Növénytan.
Ének	2	Szőnyi Tóдор	Szőnyi : Énekeskönyv.
Írás	1	Mikolik Kálmán	—
Rájd	2	Dittmann Antal	—
Kézimunka	2	Kardeván Ida	—

Leányosztály.

Kardeván Vilmos.

T a n a n y a g

Az új szövetség egyes könyveinek részletes ismertetése és íróinak története. Biblia-olvasás. Egyházi énekek.

A magyar nyelv mondat- és alaktana folytonos elemzéssel, kiváló figyelemmel a helyesírásra és az írásjelek használatára; a népnyelv ismertetése s a hibás kiejtés ellenőrzése; a rokonértelmű szók bemutatása és gyakorlása. Mondatrövidítés. A körmondat. Prózai és verses olvasmányok. Nyelvtani feladatok. Két hetenkint írásbeli dolgozatul leírások s egyéb önálló fogalmazványok. Szavalatok.

Az alaktának ismétlése mellett a mellé- és alárendelt mondatok és a körmondat. Prózai és költői szemelvények. Gyakori fordítások, elbeszélések, átalakítások. Nyelvtani feladatok és helyesírási gyakorlatok. Havonként 2 írálygyakorlat. Szavalatok.

A történelem fogalma. Az ókori népek történelme röviden, a görög- és rómaiaké részletesebben. A középkorból a népvándorlás; N. Károly birodalma.

Ázsia, Afrika, Amerika és Ausztrália földrajza, különös tekintettel a természeti viszonyokra. A tanult földrészek vázlatainak készítése.

Az I. osztályban tanultak ismétlése. Az időszámítás körébe tartozó számítások. Tizedes törtek. Az összetett hármasszabály egész és tört számokkal — A növendékek az elősoroltakat fejben, táblán és füzetben gyakorolják és dolgoznak iskolai és házi feladatokat is.

Pont, vonalok és szögek fekvése és mérése. A három-, négy- és sokszög, a kör és kerület fötulajdonságai és alakítása; továbbá szerkesztésök alapján az idomok összeillősége és hasonlósága.

Az őszi hónapokban: a hazai gyümölcsök szemléltető leírása és osztályozása. **Téli hónapokban:** az állattan gerincztelen osztályai rendszeresen az egyes főbb jellemek kiemelésével. **A tavaszi hónapokban:** a fontosabb mezőgazdasági, kerti és konyha növények, fák mérgesnövények osztályozása és a herbárium-készítés folytatása.

A hangjegyek nevei és értéke: az ütemek, a hangsúly és a hangközök elméletileg és gyakorlatilag. Egyházi énekek: egy- és két szólamu dalok és magyar népdalok.

Magyar és német folyóírás gyakorlása mint az I. osztályban

Vegyés és görbevonalu síkékitmények rajzolása táblarajzok nyomán rajzeszközökkel és szabad kézzel.

Összetett minták horgolása és kötése. Harisnya, fehér, és színes ruhaneműek foltozása, beszövése. A varrás elemei, horgolás. Könnyű áttört munka, töltő öltések, túlbehúzás hasznos tárgyakon alkalmazva. Csomózott rojtkötés.

Tantárgy	Heti óra szám	Tanár	Tankönyv
Testgyakorlatok	3	Scholtz Lajos	—
Francia nyelv (fakultative)	2	Erard Julie	Ch. Noel : Premières lectures françaises.

III. polgári

Osztályfőnök: — Klassenlehrer:

Tantárgy	Heti óra szám	Tanár	Tankönyv
Vallásstan	2	Falvay	Pálfy J. : Egyháztörténet. Egyházi énekek.
Magyar nyelv	3	Falvay	Weszely Ó. : Stylistika. Arany : Toldi (magyarázta, Lehr Albert).
Német nyelv	2	Kardeván	Dietlein : Leitfaden zur deutschen Literatur.
Történelem	2	Kardeván	Kozma : Világtörténelem.
Földrajz	2	Kardeván	Márki : Földrajz. Lange-Cherveu : Atlasz.
Vegytan, ásvány- tan és földtan	3	Scholtz	Rybar : Vegytan és ásvány- tan.

T a n a n y a g

Rendgyakorlatok: kanyarodások körülkörzés, fordulatok járásközben. Szabadgyakorlatok: összetett hármas gyakorlatok, hintajárás, bibiczjárás. Szergyakorlatok: ugrózsámolyon, függeszkedés létrán, lebegőjárás, és egymásnak kerülése gerendán; gyakorlatok lengő kötélén és gyűrűhintán. Labdajáték.

Alaktani ismétlések. A rendes igék tüzetes ragozása; használtabb rendhagyó igék, névmások, határozók s a névragozás részletesen. Mondatok készítése. Olvasás, fordítás és az olvasmányok tartalmának elbeszélése. Dietéék, nyelvtani és helyesírási gyakorlatok. Versek, prózai darabok és kis párbeszédék könyv nélkül.

leányiskola.

Scholtz Lajos.

T a n a n y a g

A keresztény egyház története a 30 éves háborúig, különösen a hitjavítás hazánkban,

Nyelvtani ismétlések elemzés közben költői és prózai olvasmányok alapján. Az egyszerű és szép stylus sajátosságai, kiváló tekintettel a magyar nyelv eredeti sajátosságaira. Prózai és versalak. Hangsúlyos és időmértékes verselés. Az írásművek felosztása, a prózai műfajok és a közéleti fogalmazványok. Irály- és verstani elemzések A r a n y T o l d i-jának tárgyalása. Irálygyakorlatul: levelek, ok- és ügyiratok. Szavalatok.

Német verstan, jelesen: a szótagok mértéke, a verslábak és verssorok, a rim fajai és nemei, a versszakok. A költői műfajok. Két hetenkint írásbeli dolgozat, részint szabadon, az olvasmányokból merítve.

A papság és császárság küzdelmei: a kereszties hadjáratok. D'Arc Johanna; a Habsburgok a középkor végén. Spanyolország felszabadulása. Találmányok. A reformáció. Habsburgok világbirodalma. A németalföldi szabadságharc. A 30 éves háboru, XIV. Lajos kora. Az angol forradalom, II. Frigyes, Nagy Péter. Az északamerikai szabadságharc. A francia forradalom. Napoleon. A német birodalom és az olasz királyság megalakulása.

Kapcsolatban a történeti tanítással az eddig tanultak ismétlő áttekintése és gyakorlása a térkép folytonos használata mellett.

A levegő és a víz elemeinek ismertetése. Elem és összetett test. Kristályok. Nem fémes elemek és azoknak fontosabb vegyületei. A savak. A könnyű és nehéz fémek. Öntvény. Aljak. Sók. A szerves testek alaki természettani és vegytani tulajdonságai. Közettan és földtan. Szerves vegytanból: illó olajok- és gyanták, szénhidratok, a szeszes erjedés, az alkoholok, a savak, zsiradékok, festő anyagok, alkaloidok és fehérnye anyagok.

Tan t á r g y	Heti óra szám	Tanító	Tan kö n y v
Gazdaságtan	2	Scholtz	Sebestyénné Stetina J. Gazdaságtan fels. leányisko- lák számára.
Számtan	2	Scholtz	Vajdady : Számtan III.
Mértan	1	Scholtz	—
Írás	1	Mikolák	—
Rajz	2	Dittmann	—
Ének	2	Szőnyi	Szőnyi : Énekeskönyv.
Kézimunka	3	Kardeván Ida	—
Testgyakorlás	1	Scholtz	—
Francia nyelv (fakultative)	2	Erardné	Noel : Premiéres lectures francia (Haladóknak)

IV. polgári

Osztályfőnök: — Klassenlehrer:

Tan t á r g y	Heti óra szám	Tanító	Tan kö n y v
Vallástan	2	Falvay	Bereczky S. : Ev. hit és erkölcstan Egyházi énekek.
Magyar nyelv	3	Falvay	Novák Sándor : A magy. nemzet irod. ismertetése

T a n a n y a g

Alapfogalmak. A termelés főágai. A vagyonszerzés. A nő szerepe és hivatása a házi gazdaság vezetésében. A takarékosság fontossága. Költségvetés. A lakás, bútorok, ruházat és élelmiszerek, azoknak beszerzése és eltartása. A háztartási munkák megosztása. A házi tüzhely szentsége.

Közönséges törtek. Olasz gyakorlat. Egyszerű és összetett hármasszabály törtekkel. A hazai pénzkezelés és mértékek folytonos ismertetése.

A három-, négy- és sokszögű síkterületek, és egyszerű szabályos testek térfogatának és felszínének ismertetése, illetve kiszámítása.

A magyar és német folyóírás gyakorlásán kívül a rondo írással díszbetű

Sikétkiménekeknek rajzolása és festése különböző stílusban magyarazattal kísért táblai előrajzok nyomán.

A hangközök és lépcsők folytatólagos ismertetése és továbbgyakorlása. A skálák képzése és éneklése minden hangnemben. Két- és háromszólamu gyakorlatok és énekek. Chorálok.

Anyagisme és különféle kikészítési eljárás. Kötés és horgolás egye-
sitve. Asztalfutó könnyű rajzzal és himzőöltéssel. Csapkehorgolás.
Betű-, színes és fehérhímzés. A fehérneműek készítéséhez szükséges
mértékfelvétel. Szabásrajzok készítése.

Kanyarodások járásközben, csillagfelállítás. — Forgólépésjárás; csuszószökdelés. Botgyakorlatok. — Magas és távugrás. Zsámolyon átugrás, gyakorlatok gyűrűhíntán: fordulattal, lábműködéssel felhúzó-
dás; körhíntán: futás és mérsékelt repülés; létrán: függeszkedés
lóbálással; támfán: mellső és hátsó fekvő támasz. Játékok.

Értelmes olvasás és ennek alapján folytonos beszédgyakorlatok. Az egyszerű bővített mondat ismertetése, mondatrészei és beszédrészei elemzése. Verses és prózai darabok megtanulása. Copiek, nyelvtani gyakorlatok, dictéek és kis compositiók olvasmányok alapján. Beszédgyakorlatok a közéletből merített dolgok köréből.

leányosztály.

Falvay Antal.

T a n a n y a g

Az apostoli hitvallás. A választanok. Erkölcstan. Biblia-olvasás. Egyház énekek.

Költői művek olvasása és eszhetikai fejtegetése, szavalása és ezek alapján: a költői műfajok ismertetése és a kiváló magyar írók méltatása. Az irodalomtörténet vázlata. — Két hetenkiint írásbeli dolgozatok leginkább az olvasmányokból merítve, a főalakok jellemrajzát adva, és fogalommagyarázatok, elmélkedések.

Tantárgy	Heti óra szám	Tanító	Tankönyv
Németnyelv	3	Kardeván	Stohne : Lehrbuch der deutschen Literatur.
Történelem	3	Mikolík	Baróti-Csánki M. történ. és Csiky : Alkotmánytan
Földrajz	1	Scholtz	Emődi : Természetan és csill. földrajza.
Számtan	2	Scholtz	Vajdafy : Számtan IV.
Könyvvitel	1	Mikolík	—
Természetan	3	Scholtz	Emődi : Természetan
Egészségtan	2	Bexheft	Csapódi-Gerlóczy : Egészségtani kézikönyv.
Ének	2	Szőnyi	Szőnyi : Énekeskönyv
Rajz	2	Dittmann	—
Kézimunka	3	Kardeván Ida	—
Testgyakorlás	1	Scholtz	—
Francia nyelv	1	Erardné	Salarien : Francia olvasmányok

T a n a n y a g

A német irodalom-történet rövid vázlata. A klaszikus iskola kiváló tagjai: Klopstock, Lessing, Herder, Wieland, Goethe, Schiller életrajzai és egyes műveinek megismertetése. Szavalatok. Két hetenkint egy írásbeli szabad dolgozat (Sprichwort-Erklärung. Schilderungen. Erläuterungen. Abhandlungen.)

Magyarország története összefüggő előadásban a legrégebb időtől fogva a legújabbig, az alkotmánynak fontosabb intézményeire való tekintettel, s a növendékek nemzeti érzületének és jellemének fejlesztése céljából. Magyarország természeti és politikai földrajzának áttekintése.

Kapcsolatban a természettannal: A csillagászati földrajz elemei. A csillagok felosztása, Naprendszerünk. A föld és ábrázolása. Látókör, tetőpont, Földrajzi szélesség. A föld forgása és keringése. Nappálya. Naptávol, napközeli. Nap- és évszakok, földövek. A hold mozgása és fényváltozásai. Nap- és holdfogyatkozás. Álló csillagok; csillagképek. Az egyes tűnemények magyarázata megfelelő földrajzi készülékek segítségével történik.

A százalékszámítás és alkalmazása. A láncszabály. A hazai és a legfontosabb külföldi pénznemek ismertetése és átszámítása. Egyszerű és összetett részarányos osztás. Vegyítésszabály. Arany- és ezüstötvényekre, vertpénzekre és állampénzpapírokra vonatkozó számítások. Gyakorlati példák kidolgozása táblán s füzetben.

A könyvvitel fogalma és fontossága. Leltár (cselekvő, szenvedő és tiszta vagyon.) Pénztári jegyzékekkel egyesített napló főkönyv. Nyersmérleg. Próbamérleg. Egyes tételek elhelyezése a naplóba és főkönyvbe.

A természettan alapfogalma. A testek általános tulajdonságai, azok halmoza. A hő és annak hatása. Hőmérő. A szilárd, csepegős és terjengős testek egyensúlya és mozgása. A hangtan. A fénytán. A delejesség. A villamosság. Mindez kísérletek alapján magyarázva.

Az egészség és betegség fogalma. Az egészségre ható tényezők. A mozgás, érzés. Erzékek. A légzés. A vérkeringés. Táplálkozás. Mérgezés. Rögttöni segély. Ragályozás. Sebfertőzés. Betegápolás. Az emberi szervezet egyes részeinek megóvására, ápolására és fejlesztésére vonatkozó szabályok. A testi nevelés főbb elvei.

Az énekhez szükséges ismeretek az összhangzattanból. Több szólamú női karok. Műdalok jeles dalszerzőktől. Kétszólamú chorálok.

Bevezetés a távlati rajzolásra. Távlati rajzolása az egyenes vonalnak síklapnak és egyszerű szögletes testeknek. A színharmonia ismertetése és síkképtmények rajzolása és festése. — Domboru gipszékítmények rajzolása körrajzban, majd árnyékolva.

A fehérneműek szabása, varrása. Attört munka, műhimzés, csomózás, műfoltozás. Felső ruha szabása és varrása. Szabáskönyv készítése. Utasítás a kézimunkalapokban előforduló rajzok, minták, kézimunkák lemásolására, utánzására.

A III. oszt. anyaga nagyobb kiterjedésben és nehezebbi összeköttesben; a testgyakorlás tanításból kifolyó utasítások a gyakorlati életre.

Az előző osztályokban elsajátított ismeretek kiegészítése egyes olvasmányok tárgyi és alaki kezelése alapján. Később levelek fogalmazása. Fordítás, beszéd- és szavlati gyakorlatok.

F) Tankönyveink.

F) Unsere Schulbücher.

Használt tankönyvek	Fiu- osztály- ban	Leányosztály- ban
1. Bereczky S. Bibliatörténetek	II. III.	II. III.
2. Bereczky : Hit- és Erkölestan	—	IV. polg.
3. Győry V. Luther kis kátéja	IV.	IV. el., I. s. II. p.
4. Pálffy kis egyháztörténete vagy Korcsek kleine Reformationsgeschichte	—	III. polg.
5. Bereczky Biblia ismertetés	—	I. II. polg. g.
6. Egyházi énekek ev. iskolák számára	III. IV.	III. IV. I. II. polp.
7. Új testamentom v. egész biblia	IV.	IV. I. II. III. IV.
8. ABC- és olvasókönyv Péterfy és társaitól	I.	I.
9. Kurz S. Német ABC	II.	II.
10. Komáromy, Lakits s. t. olvasókönyve	II. III. IV.	II. III. IV.
11. Gyulay magyar olvasókönyv	—	I. II. polg.
12. Lehr Arany Toldija	—	III. polg.
13. Jausz Lesebuch I. II.	III. IV.	III. IV.
14. Jausz György német olvasókönyv polgári iskola számára.	—	I. II. polg.
15. Komáromy, magyar nyelvtan	II.	II.
16. Bárány, Nyelvkönyv I. II.	III. IV.	III. IV.
17. Torkos L. Magyar nyelvtan	—	I. II. polg.
18. Wessely O. Stylistika	—	III. polg.
19. Novák S. magyar nemz. irod. ismertetése	—	IV. polg.
20. Junghans Striker Sprachschule	IV.	IV.
21. Bohm-Steinert kl. deutsche Sprachlehre.	—	I. II. polg.
22. Dietlein Leitfaden d. deutschen Litteratur- geschichte	—	IV. polg.
23. Luttenberger számtani példatár	I.	I.
24. Füredi Számtani példatár	II. III.	II. III.
25. Emericzy Számtani példatár IV.	IV.	IV.
26. Vajdady Számtan I. II.	—	I. II. III. IV. polg.
27. Mikolik földrajza	III.	III.
28. Gáspár földrajza	IV.	IV.
29. Márki földrajza	—	I. II. III. polg.
30. Kogutovicz-féle iskolai atlasz	IV.	IV.
31. Német Magyarország hegy és vízrajzi térképe	—	I. polg.
32. Lange Cherven Földrajzi Atlasz	—	I. II. III. polg.
33. Ballagi K. és Nagy L. Magyarok története.	IV.	IV.
34. Kozma, Világtörténelem	—	II. III. polg.
35. Baróti-Csánki, Magyarok története	—	IV. polg.
36. Csiky Alkotmánytan	—	IV. polg.
37. Csapody Egészségtan	—	IV. polg.
38. Emericzy-Somogyi természetrájsz	IV.	IV.
39. Emődi Természettan és csill. földrajz	—	IV. polg.
40. Fillinger Állattan I. II.	—	I. II. polg.
41. Szecskey Nővénytan I. II.	—	I. II. polg.
42. Rybár Vegytan és ásványtan	—	III. IV. polg.
43. Sebestyenné Stetina J. Gazdaságtan.	—	III. polg.

H) Tanulóink számának táblázatos kimutatása.

H) Statistischer Ausweis über unsere Schuljugend.

Osztály	A tanulók száma			V a l l á s					Anyanyelv		S z ü l e t é s i é v										Szüleik polgári állása				Tan-díj						
	beiratott	meghalt	Ezek közül kimaradt	ág. hitv.	ev. ref.	róm. kath.	gör. kel.	izraelita	magyar	német	tót	egyéb	1892	1891	1890	1889	1888	1887	1886	1885	1884	1883	1882 1 idősebb	értelmiségi	kereskedő	iparos	földb. vagy bérlo	szem. szolgálattevő vagy szolga	fizető	tandíjmentes	
I. évf. fiú	46	—	4	20	1	5	1	19	38	7	—	1	45	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13	17	15	—	1	1	39	7
II. " "	58	—	2	30	1	7	—	20	56	2	—	5	5	42	10	—	—	—	—	—	—	—	—	14	20	18	—	10	48	10	
III. " "	68	—	3	33	1	2	—	29	53	14	—	—	6	55	6	—	—	—	—	—	—	—	—	26	21	17	2	2	59	9	
IV. " "	73	—	1	34	2	4	—	33	61	11	1	—	—	1	9	48	12	—	—	—	—	—	—	30	26	14	1	2	60	13	
Összesen fiúk	245	—	10	117	7	18	—	210	208	34	1	2	50	50	74	55	13	1	1	—	1	—	—	83	84	59	4	15	206	39	
I. elemi leány	43	—	8	16	1	3	—	22	39	3	—	1	37	5	1	—	—	—	—	—	—	—	—	14	21	5	—	3	38	5	
II. " "	52	—	2	23	1	3	—	25	47	5	—	—	3	38	10	—	—	—	—	—	—	—	—	12	20	19	—	1	42	10	
III. " "	47	—	—	17	—	3	—	27	38	9	—	—	—	2	31	8	4	2	—	—	—	—	—	14	22	10	—	1	42	5	
IV. " "	53	—	5	21	—	2	—	29	43	9	—	1	—	—	5	27	15	3	1	—	—	—	—	12	25	10	—	6	44	9	
Összesen el. leány	195	—	15	77	2	11	—	210	167	26	—	2	40	45	47	35	20	5	1	1	1	—	—	52	88	44	—	11	166	29	
I. polg. leány	81	—	4	32	3	9	—	37	62	19	—	1	—	—	—	3	46	23	7	2	—	—	—	21	38	20	—	2	72	9	
II. " "	75	—	3	34	5	6	—	30	55	19	—	—	—	—	—	6	30	27	5	3	—	—	—	30	28	13	2	2	60	15	
III. " "	72	—	2	29	2	8	—	32	63	9	—	—	—	—	—	—	—	39	24	4	—	—	—	23	26	20	2	1	65	7	
IV. " "	72	—	4	29	5	4	—	34	64	8	—	—	—	—	—	—	—	2	43	21	4	—	—	21	26	15	5	2	61	11	
Összesen polg. leány	300	—	13	124	15	27	—	133	244	55	—	1	—	—	—	3	52	58	75	74	28	6	—	4	98	118	68	9	7	258	42
A tanulók összesége	740	—	38	218	24	56	—	537	619	115	1	5	90	95	121	93	85	64	77	75	30	6	—	4	233	290	171	13	33	630	110

J) K i m u t a t á s

a tanítás eredményéről a folyó tanév végén.

J) Ausweiss über die diesjährigen Resultate des Unterrichts.

O s z t á l y	v i z s g á t t e t t ; g e p r ü f t w u r d e n ;										F ö ö s s z e g		
	rendes tanulóink közül ordentl. Schüler					magántanulók közül Privatschüler							
	Kitűnő I.	jó II.	jó III.	elégéges IV.	elégégtelen V.	összesen	Kitűnő I.	jó II.	jó III.	elégéges IV.		elégégtelen V.	összesen
I. elemi fiú	18	16	5	2	1	42	12	4	3	—	—	19	61
II. elemi fiú	17	16	10	11	2	56	10	2	—	—	—	12	68
III. elemi fiú	18	22	20	4	1	65	6	2	1	—	—	9	74
IV. elemi fiú	21	23	21	5	2	72	2	2	—	—	—	4	76
összesen fiúk	74	77	56	22	6	235	30	10	4	—	—	44	279
I. elemi leány	17	3	9	3	3	35	15	4	2	—	—	21	56
II. elemi leány	11	13	13	7	6	50	6	3	1	—	—	10	60
III. elemi leány	17	13	10	4	3	47	7	4	1	—	—	12	59
IV. elemi leány	9	18	12	7	2	48	8	3	4	—	—	15	63
összesen elemi nép- iskolai leány	54	47	44	21	14	180	36	14	8	—	—	58	238
I. polgári leány	16	28	21	8	4	77	3	2	—	—	—	5	82
II. polgári leány	13	21	25	10	3	72	2	2	1	—	—	5	77
III. polgári leány	11	28	22	9	—	70	4	1	—	—	—	5	75
IV. polgári leány	26	22	14	5	1	68	3	1	1	1	—	6	74
összesen polgári iskola leány	66	99	82	32	8	287	12	6	2	1	—	21	308
Főösszeg	194	223	182	75	28	702	78	30	14	1	—	123	825

K) **A t a n u l ó k n é v s o r a .*)**

K) **Namensverzeichniss der Schüler.**

I. **fiú-osztály. — I. Knabenklasse.**

1. Allheim Károly, 1892. Bp. ágh.	24. Muhr József, 1892. Bp. ágh.
2. Balogh Ernő, 1892. Bp. izr.	25. Müller Jenő, 1892. Bp. rk.
3. Baron Andor, 1892. Bp. izr.	26. Nagy Pál, 1892. Bp. rk. kim.
4. Baumwald Géza, 1892. Bp. izr.	27. Oesterreicher Pál, 1892. Bp. izr. kim.
5. Beck Lehel, 1892. Belgrád. izr.	28. Pajor Aladár, 1892. Bp. ágh.
6. Bednár Ferencz, 1891. Bp. ev. ref.	29. Petri Gyula György, 1892. Bp. ágh.
7. Berák Pál, 1892. Aszód. ágh. tdm.	30. Ráth Zoltán, 1392. Bp. ágh. tdm.
8. Dengel György, 1892. Bp. ágh.	31. Reich Imre, 1892. Bp. izr.
9. Doktor Raul, 1893. Bp. izr.	32. Reiniltz Lajos, 1892. Bp. izr.
10. Fischer Alagár, 1892. Bp. ágh. tdm.	33. Reisz Ernő, 1892. Bp. izr.
11. Gally Aladár, 1892. Bp. hgh. tdm.	34. Roger Imre, 1892. Bp. izr.
12. Hellebronth Antal, 1892. Bp. ágh. kim.	35. Roth Béla, 1892. Bp. ágh.
13. Hirschfeld Imre 1892. Bp. izr.	36. Roth Iván, 1892. Bp. izr.
14. Hertko Antal, 1892. Bp. ágh.	37. Scheidel Béla. 1892. Bp. ágh.
15. Kelemen Richard Leo. 1892. Bp. izr.	38. Schuster Ferencz, 1892. Bp. ágh. tdm.
16. Keresztesi Ágost, 1892. Bp. ágh. tdm.	39. Schmidt Gusztáv. 1892. Bp. ágh. kim.
17. Keszits Károly, 1892. Bp. rk.	40. Seidel Ödön, 1892. Bp. ágh.
18. Koch Gyula, 1892. Bp. rk.	41. Stark Károly, 1892. Bp. izr.
19. Krausz Ottó, 1892. Bp. izr. kim.	42. Sztójánovich Szilárd, 1892. Bp. gk.
20. Kraut Jenő, 1892. Bp. izr.	43. Szimon Viktor, 1892. Bp. rk. kim.
21. Löwy László, 1892. Bp. izr.	44. Tauszig Róbert, 1892. Bp. izr.
22. Lübke János. 1892. Bp. ágh.	45. Terényi György, 1892. Bp. izr.
23. Mauks Ferencz, 1892. Bp. ágh. tdm.	46. Wederits János, 1892. Bp. ágh.

II-ik fiosztály. — II Knabenklasse.

1. Altlechner István 1891. Bpest. rk.	23. Glock Imre, 1890. Bp. ágh. tdm.
2. Amar Licco, 1891. Bp. izr.	24. Goldmann Pál, 1892. Bp. izr. mt.
3. Bárány Pál, 1891. Bp. ágh. tdm.	25. Hirschfeld Sándor, 1891. Bp. izr.
4. Bergl László, 1890. Vadkert. izr.	26. Hertko Frigyes, 1891. Bp. ágh.
5. Binder Ágost, 1891. Bp. ágh.	27. Jankovics Elemér, 1890. Bp. ágh. tdm.
6. Blau Károly, 1892. Bp. izr.	28. Járítz Andor, 1891. Bp. r. k.
7. Bleissner Ágost. 1890. Bp. ágh.	29. Kélenyi József, 1892. Bp. r. k.
8. Brachfeld József, 1892. Bp. izr.	30. Kéler Dénes, 1890. Bp. ágh.
9. Csernekí István, 1891. Bp. r. k.	31. Kírnbauer Aaljos, 1891. Bp. ágh. tdm.
10. Dirner György, 1891. Bp. ágh.	32. Klein Arthur, 1891. Bp. izr.
11. Elischer Farkas, 1891. Bécs. ágh. kl.	33. Kohn Lipót, 1891. Bp. izr.
12. Fassler Emil, 1890. Bp. izr.	34. Kollár Sándor, 1891. Szendrő. Bor-
13. Fehérvári Hugó, 1891. Bp. izr.	sod. ev. ref.
14. Feistel Ede, 1891. Bp. ágh.	35. Koos Imre, 1891. Bp. ágh.
15. Fejér Árpád, 1890. Bp. ágh.	36. Massányi Gyula, 1891. Bécs. ágh.
16. Fischer Géza, 1891. Bp. izr.	37. Mayer József, 1891. Bp. ágh.
17. Freislinger József, 1891. Sós-kút. Vas.	38. Metzger Károly, 1891. Bp. r. k.
ágh. kl. tdm.	39. Nemes Géza, 1889. Bp. ág. tdm.
18. Friedrich Loránt, 1891. Bp. ágh.	40. Oestereicher Sándor, 1891. Bp. izr.
19. Fridrichsen János, 1891. Hamburg.	41. Paulini Alfréd, 1891. Bp. ágh.
ágh.	42. Peschka Endre, 1891. Pálóc, Ung.
20. Fuchs János, 1891. Becs. izr.	r. k.
21. Fürth Emil, 1891. Bp. izr.	43. Schneider Erigyes, 1890. Bp. ágh.
22. Gerstenberger János, 1891. Bp. ágh.	44. Schultz József, 1890. Bp. ágh.

*) **Rövidítések:** ágh. = ágh. hitvallás; — ev. ref. = helvét hitv.; — rk. = római katolikus; — gk. = görög-keleti; — izr. = izraelita; tdm. = tandijmentes; — mt. = magántanuló; — kl. = kilépett; — mh. = meghalt.

45. Sommer Dezső, 1891. Bp. izr.	52. Weisz György, 1891. Bp. izr.
46. Szilárd Tivadar, 1891. Bp. izr.	53. Weisz Jenő, 1891. Bp. izr.
47. Szirányi István, 1891. Bp. ágh. tdm.	54. Weisz Sándor, 1891. Bp. izr.
48. Ulbrich Gyula, 1891. Bp. ágh. tdm.	55. Woboril Károly, 1891. Bp. ágh. tdm.
49. Wack Géza, 1891. Bp. ágh.	56. Wolf Frigyes, 1891. Bp. izr.
50. Wanicsek László, 1891. Bp. ágh. tdm.	57. Würtzler Viktor, 1891. Bp. ágh.
51. Weiwurm Vilmos, 1890. Bp. r. k.	58. Zarányi Gyula, 1891. Bp. ágh.

III. fiúosztály. — III. Knabenklasse.

1. Ángyán Géza, 1890. Bp. ev. ref.	35. Maszerek Antal, 1889. Bp. ágh. tdm.
2. Auer Albert, 1890. Bp. izr.	36. Milosawlyevits Spasoje, 1890. Bp. gör. kel.
3. Bácsi Ferencz, 1890. Bp. ágh. tdm.	37. Nikászy Alajos, 1890. Bp. ágh.
4. Berger F. Ferencz, 1890. Bp. izr.	38. Olbricht Béla, 1890. Bp. ágh.
5. Bertók Gyula, 1890. Bp. ágh.	39. Ondrejovich Béla, 1890. Bágy, Nógr. m.) ev. ref.
6. Biró Endre, 1890. Puszta Kengyel J. N. K. Szoln. megye, izr.	40. Pajor Jenő, 1890. Bp. ágh.
7. Blum Döme, 1891. Bp. izr. kim.	41. Partl Viktor, 1890. Szegzárd. r. k.
8. Boda Andor, 1889. Bp. ágh.	42. Plan Jenő, 1890. Bp. izr.
9. Böhm Pál, 1890. Bp. ágh.	43. Reinitz Ernő, 1890. Bp. izr.
10. Brandl Béla, 1890. Bp. izr.	44. Reissenberger János, 1890. Bp. ágh.
11. Fabricius Béla, 1889. Bp. ágh.	45. Rozgonyi György, 1890. Bp. izr.
12. Falb Gyula, 1888. Bp. ágh.	46. Salzer József, 1891. Bp. izr.
13. Fodor Gyula, 1890. Bp. izr.	47. Schulek György, 1890. Bp. ágh.
14. Freiszlinger József, 1889. Farkasfalva, Vasm. ágh. tdm.	48. Schwarz Rikárd, 1890. Bécs, izr.
15. Friedmann Ernő, 1890. Bp. izr.	49. Seidl József, 1890. Bp. ágh.
16. Freund Imre, 1890. Bp. izr.	50. Simon Kamillo, 1890. Bp. ágh.
17. Frühwirth János, 1890. Bp. ágh.	51. Simon Pál, 1890. Bp. ágh. tdm.
18. Glücksthal Lajos, 1890. Bp. izr.	52. Stahel Ede, 1890. Bp. ev. ref.
19. Hirsch József, 1890. Bp. izr. kim.	53. Stern Ernő, 1890. Bp. izr.
20. Hollub János, 1890. Bp. r. k.	54. Strem László, 1891. Bp. izr.
21. Husz Ferencz, 1890. Bp. ágh. tdm.	55. Szemián József, 1890. Bp. ágh.
22. Kálai Imre, 1890. Bp. izr.	56. Tolnai Ferencz, 1891. Bp. izr.
23. Kasper Róbert, 1890. Bp. ágh.	57. Topsischer Kálmán, 1890. Körmöcbánya, ágh.
24. Keresztesi Károly, 1890. Bp. ágh. tdm.	58. Tsuk Jenő, 1890. Bp. izr.
25. Kirehknopf Károly, 1890. Bp. ágh.	59. Vaisz Imre, 1890. Bp. izr.
26. Klein István, 1890. Pécs, ágh. tdm.	60. Veltén Armin, 1890. Magdeburg, ágh.
27. Kovács Ödön, 1890. Bp. ágh.	61. Weilis Alfréd, 1890. Bp. izr.
28. Krebs Ödön, 1890. Bp. ágh. tdm.	62. Wertheimer Ervin, 1890. Bp. izr.
29. Krepuska Lajos, 1889. Bp. ágh.	63. Wieland Frigyes, 1890. Bp. ágh.
30. Lányi Ernő, 1890. Bp. izr.	64. Wisinger Andor, 1890. Bp. izr.
31. Lichtenberg György, 1891. Bp. izr.	65. Wisnowszky Mihály, 1890. Lugos, ágh.
32. Line Albert, 1889. Bukarest, ágh. tdm.	66. Wünsch Frigyes, 1890. Bp. ágh. kim.
33. Maléter Lajos, 1890. Bp. ágh.	67. Zala István, 1890. Bp. izr.
34. Mangold Pál, 1890. Bp. izr.	68. Zsigmondy Hugó, 1890. Bécs, ágh.

IV. fuosztály. — IV. Knabenklasse.

1. Altstock Hügő, Budapest. 1889. izr.
2. Balogh Elek, Körmend. 1887. ág. htv. tdm.
3. Braun Aurél, Bp. 1889. izr.
4. Cservenyánszky István, Bp. 1890. rk.
5. Eberhard Walter, Teschen. 1889. ágh.
6. Eibenschütz Alajos, Bp. 1889. izr.
7. Florstedt Ernő, Teuben (Szászorsz.) 1884. ágh.
8. Fabiny Tibor, Bp. 1888. ágh. mt.
9. Friediger Bernát, Bp. 1889. izr.
10. Fort Oszkár, Bp. 1888. ágh.
11. Gally János, Bp. 1889. ágh. tdm.
12. Haim Jakab, Bp. 1889. izr.
13. Halász Zsigmond, Bp. 1889. ev. ref.
14. Hegedüs Ernő, Bp. 1889. izr.
15. Hell László, Selmezbánya. 1889. izr.
16. Heiling Kornél, Bp. 1888. rk.
17. Holkó Ferencz, Tiszolcz. 1888. ágh. tdm.
18. Hirschfeld Kálmán, Bp. 1889. izr. kim.
19. Jármay Zoltán, Bp. 1889. ágh.
20. Jureczky István, Bp. 1889. ágh.
21. Kasche Pál, Kassel. 1888. ev. ref.
22. Keresztély Ernő, Bp. 1888. izr.
23. Kiss Samu, Bp. 1889. ágh.
24. Klein Miklós, Német Boly, 1888. ágh. tdm.
25. Kovács Imre, Bp. 1889. izr.
26. Kovács Endre, Bp. 1891. izr.
27. Krámer Aladár, Bp. 1889. izr.
28. Kraus Pál, Bécs. 1889. izr.
29. Lederer Lipót, Bp. 1890. izr.
30. Lagányi Lajos, Bp. 1889. ágh.
31. Lichtenberg István, Bp. 1889. izr.
32. Lotter Ágost, Bp. 1889. ágh.
33. Löwy Emil, Bp. 1889. izr.
34. Lukáts Károly, Bp. 1889. ágh.
35. Magazinier Gyula, Bp. 1890. izr.
36. Malin József, Bp. 1889. ágh.
37. Mandel Géza, Bp. 1889. izr.
38. Martiny Géza, Bp. 1889. ágh.
39. Mauksch Ernő, Bp. 1890. izr.
40. Medveggy Ferencz, Bp. 1889. ágh. tdm.
41. Mirth Dezső, Bp. 1888. ágh.
42. Müller Rezső, Bp. 1889. izr.
43. Neumann Gyula, Bp. 1888. izr.
44. Neumann Sándor, Bp. 1889. rk.
45. Nuofer Nándor, Bp. 1886. ágh.
46. Palos Tibor, Bp. 1890. izr.
47. Pick Pároly, Bp. 1889. izr.
48. Reichenhaller Jenő, Bp. 1889. ágh.
49. Renk Félix Gyula, Bp. 1889. ágh. tdm.
50. Renner Vilmos, Bp. 1889. ágh. tdm.
51. Sadler Pál, Sz. Endre (Franciaorsz.) 1889. ágh.
52. Salzer Ármin, Bp. 1889. izr.
53. Sárfi Lajos, Bp. 1889. ágh.
54. Schneider István, Bp. 1889. ágh. tdm.
55. Schuster István, Bp. 1888. ágh.
56. Schuster Vilmos, Bp. 1889. ágh.
57. Schwarz Miklós, Bp. 1889. izr.
58. Simon Vilmos, Bp. 1889. ágh.
59. Somogyi István, Bp. 1888. ágh.
60. Steinitz Dezső, Arad. 1890. izr.
61. Stessel Béla, Bp. 1889. ágh.
62. Szabó József, Turkeve. 1889. ev. ref.
63. Szepessi György, Bp. 1889. izr.
64. Szimon Gynla, Bp. 1890. rk.
65. Terray Gyula, Szarvas. 1889. ágh.
66. Tóth Árpád, Bp. 1888. ágh. tdm.
67. Tsuk Imre, Bp. 1888. izr.
68. Ungar Endre, Bp. 1890. izr.
69. Vasadi Ottó, Bp. 1891. izr.
70. Wahl Rezső, Bp. 1890. izr.
71. Weisz József, Bp. 1889. izr.
72. Werkner Ödön, Bp. 1889. izr.
73. Zsilinszky Mihály, Békés-Csaba. 1889. ágh.

I. elemi leányosztály — I. Mädchenklasse.

1. Benyovics Éva, 1892. izr. Bp. 2. Binder Gizella, 1892. ág. Bp. 3. Breitner Margit, 1892. izr. Bp. 4. Cziring Leona, 1892. izr. Bp. 5. Doctor Ada, 1892. izr. Bp. kim. 6. Drosda Mária, 1890. ref. Bp. 7. Eberhard Edda, 1891. ág. Teschen. 8. Engel Renée, 1892. izr. Bp. 9. Faragó Erzsike, 1892. ág. Bp. 10. Fassler Aranka, 1892. izr. Bp. 11. Gallia Frida, 1892. izr. Troppau. kim. 12. Hoffman Irén, 1892. izr. Bp. 13. Hollós Margit, 1892. izr. Bp. 14. Kaszanitzky Lenke, 1892. ág. Bp. 15. Kiss Mariska, 1892. ág. Bp. 16. Körfly Margit, 1892. ág. Bp. tdm. kim. 17. Lepter Aranka, 1892. ág. Bp. 18. Luzny Bella, 1892. rk. Brünn. 19. Maricsek Jolán, 1892. ág. Bp. tdm. 20. Mautner Lili, 1892. izr. Bp. 21. Medvegny Margit, 1892. rk. Bp. tdm. 22. Meitner Lenke, 1892. izr. Bp. kim.	23. Molnár Gizella, 1892. ág. Bp. kim. tdm. 24. Naszádi Erzsike, 1892. ág. Bp. 25. Putzer Ilonka, 1892. rk. Miskelec. 26. Rácz Olga, 1892. g. k. Bp. 27. Rechterisz Gizella, 1892. ág. Bp. 28. Rieger Theodora, 1892. izr. Bp. 29. Salzer Ella, 1892. izr. Bp. mt. 30. Schneider Margit, 1892. ág. Bp. 31. Simon Irma, 1892. ág. Bp. tdm. 32. Sommer Erzsike, 1892. izr. Bp. 33. Stark Margit, 1891. izr. Bp. 34. Steirer Ida, 1892. izr. Bp. 35. Strem Anna, 1892. izr. kim. 36. Szili Erzsike, 1892. izr. Bp. 37. Takács Mariska, 1891. ág. Bp. 38. Tsuk Jolán, 1892. izr. Bp. 39. Védei Jolán, 1892. izr. Bp. 40. Walko Irén, 1891. ág. Bp. 41. Weil Viola, 1891. izr. Bp. kim. 42. Wiegner Alice, 1892. ág. Bp. kim. 43. Weisz Valéria, 1892. izr. Bp.

II. elemi leányosztály — Mädchenklasse.

1. Bártfay Ilona, 1890. Bp. ág. tdm. 2. Berkovics Olga, 1891. Bp. izr. 3. Bertók Jolán, 1891. Bp. ág. 4. Biró Sarolta, 1891. Pusztá Kengyel izr. 5. Bleissner Emilia, 1891. Bp. ág. 6. Burose Ise, 1890. Halle a. d. S. ág. 7. Diamant Paula, 1891. Bp. izr. 8. Emeritzky Kamilla, 1890. Mennhard ág. 9. Földiák Boriska, 1891. Bp. izr. 10. Gescheit Margit, 1891. Bp. izr. 11. Glasner Irén, 1891. Bp. izr. 12. Guttmann Olga, 1891. Bp. izr. 13. Hajós Margit, 1891. Bp. izr. 14. Heiling Francziska, 1890. Bp. r. k. 15. Jankovich Stephania, 1891. Bp. ág. tdm. 16. Jureczky Emilia, 1891. Bp. ág. 17. Jurenák Gizella, 1891. Tisza-Nagy-rév ág. 18. Kálai Sarolta, 1891. Bp. izr. kim. 19. Községi Erzsike, 1891. Bp. izr. 20. Krzyminsky Margit, 1891. Bp. izr. kim. 21. Lippner Margit, 1891. Bp. izr. 22. Lotter Elza, 1891. Bp. ág. 23. Loewenfeld Paula, 1892. Bp. r. k. 24. Mautner Stephania, 1891. Bp. izr. 25. Müller Mariska, 1891. Bp. ág. 26. Nagy Klára, 1891. Bp. r. k. 27. Paulusz Gertrud, 1891. Teschen ág. tdm.	28. Paulus Lujza, 1888. Teschen ág. tdm. 29. Podvinecz Margit, 1891. Bp. izr. 30. Pomozy Margit, 1891. Bp. ág. tdm. kim. 31. Popper Erzsike, 1890. Bp. izr. 32. Rechterisz Mariska, 1890. Bp. ág. 33. Reisz Adél, 1890. Bp. izr. 34. Roger Ella, 1891. Bp. izr. 35. Rosenberg Emma, 1891. Bp. izr. 36. Schoditsch Ilonka, 1890. Bp. ág. 37. Scholtz Aranka, 1891. Bp. ág. tdm. 38. Schusztner Margit, 1891. Bécs ág. 39. Seidl Emma, 1891. Bp. ref. 40. Somogyi Anna, 1890. Bp. ág. tdm. 41. Steirer Rózsi, 1891. Bp. izr. 42. Strem Ilonka, 1892. Bp. izr. 43. Szalay Stephánia, 1891. Bp. izr. kim. 44. Szántó Irén, 1891. Bp. ág. 45. Takács Emma, 1890. Bp. ág. 46. Urai Irén, 1891. Bp. izr. 47. Vozarik Hermin, 1891. Makó. ág. tdm. 48. Wachtel Edith, 1891. Bp. izr. 49. Wellis Renée, 1892. Bp. izr. 50. Weinberger Margit, 1890. Bp. izr. 51. Wieland Vilma, 1891. Bp. ág. 52. Zmeskál Paula, 1891. Nagy-Maros ág. tdm.

III. leányosztály. — III. Mädchenklasse,

1. Almási Aranka, 1890 Bp. izr. 2. Bárány Irma, 1890. Bp. ágh. tdm. 3. Baron Erzsike, 1890. Bp. izr. 4. Baumwald Mariska. 1890. Bp. izr. 5. Berger Lujza, 1889. Bécs ágh. 6. Bergerhof Irma, 1890. Bp. ágh. 7. Deutsch Gizella, 1890. Bp. izr. 8. Eisler Alice, 1890. Bp. izr. 9. Engel Ella, 1888, Bp. izr. 10. Engel Kamilla, 1889, Bp. izr. 11. Fischer Lili, 1890. Bp. ágh. 12. Frankl Olga, 1888. Bécs. izr. 13. Frankl Zsófia, 1890. Bécs. izr. 14. Grübel Mariska, 1890. Bp. ágh. 15. Grünzweig Margit, 1891. Bp. izr. 16. Horváth Anna, 1890. Bp. rk. 17. Kadelburger Olga, 1889. Bp. izr. 18. Kalledey Margit, 1890. Bp. izr. 19. Kammer Irma, 1890. Gabloniz. mt. 20. Kohn Hilda, 1889. Bp. izr. 21. Koppel Erzszi, 1890. Bp. izr. 22. Lázár Lujza, 1888. Szepes-Béla. ágh. tm. 23. Legányi Ilonka, 1890. Bp. ágh. 24. Leptér Ilonka, 1890. Bp. ágh.	25. Marczy Mariska, 1888. Bp. ágh. 26. Márkus Irén, 1891. Bp. izr. 27. Messinger Ilonka. 1890. Bp. izr. 28. Mücke Elfrida, 1889. Osnabrück ágh. 29. Müller Ilonka, 1890. Bp. rk. 30. Nagel Lili, 1890. Bp. izr. 31. Neumann Elza. 1890. Bp. izr. 32. Oesterreicher Etel, 1890. Bp. izr. 33. Paulusz Emilia, 1889. Teschen. ágh. tm. 34. Pool Vilma, 1890. Bp. ágh. 35. Pölöskey Erzszi, 1887. Bp. ágh. tm. 36. Rausch Miczi, 1890. Bp. rk. 37. Salberg Olga, 1890. Szt. Pétervár ágh. 37. Salzer Erna, 1887. Bp. izr. 39. Schwertner Margit, 1889. Bp. ágh. 40. Sommer Aranka, 1889. Bp. izr. 41. Stern Lili, 1890. Bp. izr. 42. Stern Melanie, 1890. Bp. izr. 43. Stettner Margit, 1890. Bp. izr. 44. Tichó Margit. 1880. Bp. izr. 45. Wachtel Elza, 1890. Bp. izr. 46. Wack Margit, 1890. Bp. ágh. 47. Würsching Elza, 1890. Bp. ágh. tm.

IV. leányosztály. — IV. Mädchenklasse.

1. Adami Juliska, 1885. Nagy-Szeben. ágh. 2. Altheim Margit, 1889. Bp. ágh. tdm. 3. Bárány Rózsa, 1889. Bp. ágh. tdm. 4. Barber Gizella, 1889. Bp. izr. 5. Berényi Erzszi, 1889. Bp. izr. 6. Cserneki Irén, 1889. Bp. ágh. 7. Dada Jolán, 1888. Araacs. gk. 8. Ehrenstein Stella, 1889. Bp. izr. 9. Elkán Irén, 1889. Bp. izr. 10. Faragó Margit, 1890. Bp. ágh. 11. Fischer Margit, 1888. Bp. izr. 12. Flittner Rózsi, 1890. Bp. ágh. 13. Flóthmann Margit. 1887. Bp. ágh. 14. Frees Katinka, 1888. Bp. ágh. 15. Freud Gizella, 1889. Bp. izr. 16. Friedrichsen Antonia, 1888. Hamburg. ágh. 17. Fröhlich Krisztina, 1889. Kis-Harta, ágh. tdm. kim. 18. Fuchs Stefánia, 1888. Bécs. izr. mt. 19. Gaedicke Sári, 1888. Berlin ágh. 20. Glaser Frida, 1889. Bp. izr. 21. Gobi Mariska, 1889. Bp. ágh. tdm. 22. Grossmann Giza, 1884. Bp. izr. 23. Hamburger Rózsi, 1889. Bp. izr. kim. 24. Havalda Erzszi, 1887. Kis-Kőrös. ágh. kim. tdm. 25. Horner Elvira, 1890. Bp. izr. 26. Karchesz Gizella, 1888. Jóka. ágh.	27. Károlyi Gizella, 1888. Bp. ágh. tdm. 28. Keresztesi Viktória, 1888. Bp. ágh. tdm. 29. Klivényi Erzszi, 1889. Bp. rk. mt. 30. Krámer Rózsi, 1889. Bp. izr. 31. Krzyminszky Valeria, 1889. Bp. izr. kim. 32. Kupfer Renée, 1889. Bp. izr. 33. Láng Erzszi, 1889. Bp. izr. 34. Lányi Gizella, 1889. Bp. izr. 35. Lichy Mariska, 1888. Bp. ágh. tdm. 36. Lissauer Stefánia, 1889. Bécs. izr. 37. Litzmann Lili, 1889. Bp. izr. 38. Ludasi Erzszi, 1888. Belgrad. izr. 39. Mation Amália, 1886. Bp. ágh. 40. Mautner Gizella, 1890. Bp. izr. 41. Messer Teréz, 1889. Szatmár. izr. 42. Neumann Alice, 1890. Bp. izr. kim. 43. Oblath Ilona, 1889. Bp. izr. 44. Ponger Mariska, 1889. Bp. izr. 45. Preis Irén, 1888. Bp. ágh. 46. Steiner Ibolyka, 1889. Bp. izr. 47. Steiner Ilona, 1889. Bp. izr. 48. Subáky Margit, 1889. Bp. rk. 49. Szalay Margit, 1889. Bp. izr. kim. 50. Szántó Melánia, 1889. Bp. izr. 51. Szirányi Jolán, 1888. Bp. ágh. tdm. 52. Weil Édit, 1889. Bp. izr. 53. Weinberger Irén, 1887. Bp. ágh. 54. Weisz Alice, 1889. Bp. izr. 55. Zirner Lili, 1888. Bp. izr.

Polgári leányiskola.

Mädchen-Bürgerschule.

I. polgári leányosztály. — I. Bürger-Mädchenklasse.

1. Achs Irén, 1887. Bp. ág. 2. Bäck Erzsi, 1887. Bp. izr. 3. Balogh Lina, 1886. Z.-Lövé ág. tdm. 4. Balog Irén, 1887. Bp. ág. 5. Baros Ella, 1887. Beremend izr. 6. Beer Lili, 1887. Bp. izr. kim. 7. Bertók Irma, 1888. Bp. ág. 8. Bittlingmayer Mariska, 1887. Bp. ág. tdm. 9. Burgert Anna, 1887. Bp. ág. tdm. 10. Constantiu Miiieza, 1888. Pozsony ág. 11. Dumanszky Márta, 1885. Bécs. ág. 12. Engel Elza, 1888. Bp. izr. 13. Fabricius Edith 1888. Bp. r. k. 14. Farkas Ilona, 1888. Bp. ág. tdm. 15. Fecht Elza, 1887. Bp. ág. 16. Fejér Margit, 1888. Bp. izr. 17. Genzsa Margit, 1888. Bp. r. k. 18. Gömöry Irén, 1888. Bp. ág. 19. Graber Emma, 1888. Bp. izr. 20. Guttmann Margit, 1888. Bp. izr. 21. Gyoles Jolán, 1888. Bp. ev. ref. 22. Halász Margit, 1888. N.-Kőrös ev. ref. 23. Hántze Margit, 1885. Spandan ág. kim. 24. Hecht Lenke, 1887. Bp. izr. 25. Hirsch Jerka 1888. Imbriovec izr. 26. Hollubb Ágosta, 1888. Bp. r. k. 27. Horváth Jerta, 1887. Bp. ág. 28. Husz Gizella, 1886. Bp. ág. tdm. 29. Kaufmann Ilona, 1888 Bp. izr. 30. Keresztély Marianne 1887. Bp. izr. 31. Kirchknopf Mariska, 1887. Bp. ág. 32. Klein Berta, 1887. Kropf ág. tdm. 33. Klein Magda, 1889. Bp. izr. 34. Klein Stefánia, 1888. Bp. izr. 35. Klement Emilia, 1887. Bp. r. k. 36. Koch Elza, 1888. Bp. r. k. 37. Kohn Margit. 1886. Mezötúr. izr. 38. Kölbl Berta, 1888. Bp. r. k. 39. Koob Margit, 1887. Bp. ág. 40. Koppstein Rózsa 1888. Siófok izr. 41. Kováts Margit, 1887, Bp. ev. ref.	42. Krieglér Paula, 1888. Bp. izr. 43. Legányi Ida, 1888. Bp. ág. 44. Loschitz Juliska, 1888. Bp. izr. 45. Ludasi Lili, 1888. Belgrád izr. 46. Mautner Erzsébet, 1888. Bp. izr. 47. Mayer Margit, 1886. Bp. ág. 48. Milhofer Margit, 1888. Bécs izr. 49. Mintz Stella, 1888. Bp. izr. 50. Nagy Ilonka, 1889. Bp. izr. 51. Neumann Etelka, 1887. Batum r. k. 52. Pataky Erzsébet, 1887. N.-Beeskerek 53. Pollák Gizella, 1888. Bp. izr. 54. Pollák Margit, 1888. Bp. izr. 55. Ponger Olga, 1888. Bp. izr. 56. Posszert Emma, 1888. Bp. r. k. 57. Preisz Gizella, 1886. Bp. ág. 58. Rechterisz Aranka, 1887. Bp. ág. 59. Rosenberg Paula, 1888. Bp. izr. 60. Rosenzweig Aranka, 1887. Bp. izr. 61. Sárkány Erzsi, 1888. Bp. izr. 62. Schleifer Elza, 1888. Bp. izr. 63. Schneider Emma, 1888. Bp. ág. tdm. 64. Schneider Fanni, 1888. Bp. ág. 65. Schön Margit, 1888. Bp. izr. 66. Schüle Irén, 1888. Bp. ág. 67. Schüle Irma, 1887. Bp. ág. 68. Schwarz Mariska, 1888. Kecskemét izr. 69. Schvarcz Stefánia, 1888. Bp. izr. 70. Soltész Emma, 1887. Bécs ág. tdm. 71. Stadler Kamilla, 1888. Bp. izr. 72. Strasser Margit, 1888. Bécs ág. 73. Szirányi Viola, 1886. Bp. ág. 74. Tectoris Elza, 1888. Bp. ág. 75. Thomay Luiza, 1886. Bp. ág. tdm. 76. Urbán Magda, 1889. Bp. zsr. kim. 77. Vajda Margit, 1887. Patvarec ág. 78. Velencei Edith, 1888. Bp. ág. 79. Weinberger Margit, 1888. Baja izr. 80. Weisz Ilona, 1888. Bp. izr. 81. Weisz Stefánia. 1888. Bp. izr.

II. polgári leányosztály — II. Bürger-Mädchenklasse.

1. Abarbanell Frida, 1887. Bp. izr. 2. Adler Aranka, 1886. Bp. izr. 3. Antal Margit. 1888. Bp. ev. ref. 4. Baján Matild, 1885. Bp. ág. 5. Balog Emma, 1887. Bp. rk. 6. Báthory Ilona, 1887. Bp. rk. 7. Bächer Olga, 1886. Bp. izr. 8. Biró Ilona, 1887. Pusztá-Kengyel izr. 9. Blockner Vilma, 1888. Pp. izr.	10. Bretz Ilona. 1887. Felek ág. 11. Conrad Margit. 1886. Szerajevo ág. tdm. 12. Constantin Vilma, 1884. Pozsony ág 13. Fisch Blanka, 1886. Bécs. izr. 14. Fischer Sarolta, 1887. Bp. ág. 15. Friedmann Ilona. 1887. Bp. izr. 16. Garay Jolán. 1884. Rózsnyó ág. tdm. 17. Gerzso Hilda, 1886. Selmecz, ág.

18. Glock Erzs, 1885. Bp. ág. tdm.
19. Goldner Gizella, 1885. Haraszti. izr.
20. Goldstein Frida, 1886. Bécs. izr. kim.
21. Gregersen Astrid, 1887. Bp. ág.
22. Hahn Valéria, 1886. Brünn. ág.
23. Horváth Jolán, 1887. Bp. rk.
24. Hráskó Irma, 1883. Bp. ág.
25. Irgang Viktória, 1887. Bp. ág. tdm.
26. Janisch Katalin, 1886. Bp. ág.
27. Keresztesi Irén, 1887. Bp. ág. tdm.
28. Klein Aranka, 1886. Bp. izr.
29. Klein Lili, 1888. Bp. izr.
30. Klivényi Etelka, 1888. Bp. rk.
31. Kohn Lujza, 1886. Bp. izr.
32. Kovách Margit, 1883. Tisza-Füred. ev. ref.
33. Köszegi Irma, 1888. Bécs. izr.
34. Leszlényi Anna, 1887. Győr. izr.
35. Ligeti Mariska, 1887. Bp. izr.
36. Lindenbaum Margit, 1887. Bp. izr. kim.
37. Magyarósy Erzsébet, 1831. Zselyk. ág. tdm.
38. Mandl Rózsa, 1886. Bp. izr.
39. Márkus Erzs, 1887. Bp. izr.
40. Mezey Margit, 1887. Dévaványa. izr.
41. Müller Ágosta, 1887. Bp. ev. ref.
42. Némethi Aranka, 1886. Bp. ág. tdm.
43. Oberländer Berta, 1886. Bp. ág. tdm.
44. Pammer Margit, 1886. Likócs puszt. ág. tdm.
45. Perlstein Irén, 1885. Bp. izr.
46. Ranschburg Frida, 1886. Bp. izr.
47. Rayszky Emma, 1887. Bp. ág.
48. Reidner Agosta, 1887. Bp. ág.
49. Roekenstein Katalin, 1885. Paks. izr.
50. Rodowicz Ilona, 1887. Bp. ág.
51. Rodowicz Sarolta, 1887. Bp. ág.
52. Rudnay Margit, 1886. Beje. ág. tdm.
53. Saly Blanka, 1886. Zombor. ág.
54. Schmidl Erzsébet, 1887. Bp. ág.
55. Schmitt Alice, 1888. Bécs. ág. kim.
56. Schoditsch Karolin, 1887. Bp. ág.
57. Schustál Gizella, 1884. Bp. ág. tdm.
58. Schütze Anna, 1887. Bp. ág.
59. Schwarz Olga, 1887. Bp. izr.
60. Schwarz Sarolta, 1886. Bp. izr.
61. Singer Anna, 1887. Eszék. izr.
62. Spenlinger Aloizia, 1886. Bp. ág.
63. Steiner Gizella, 1887. Bp. izr.
64. Szabó Anna, 1882. Félégháza, rk.
65. Szigethy Gabriella, 1886. Kassa, ev. ref. tdm.
66. Támedly Jolán, 1886. Bp. ev. ref.
67. Tixier Olga, 1886. Muraszombat, rk.
68. Vallaszky Sarolta, 1886. Kerepes. ág.
69. Waldmann Livia, 1887. Bp. izr.
70. Weil Alice, 1886. Bp. izr.
71. Weiler Jolán, 1887. Bp. ág. tdm.
72. Weisz Erzsébet, 1887. Bp. izr.
73. Weisz Lili, 1886. Bp. izr.
74. Woboril Paula, 1886. Bp. ág. tdm.
75. Wurm Erzsébet, 1886. Bikács. ág. tdm.

II. polgári leányosztály. — III. Bürger-Mädchenklasse.

1. Almási Elia, 1886. Bp. izr.
2. Altheim Józsa, 1885. Bp. ág. tdm.
3. Alfstock Irén, 1885. Bp. izr.
4. Balogh Blanka, 1886. Bp. ág.
5. Breitner Olga, 1887. Bp. izr.
6. Détshy Stefánia, 1885. Bp. izr.
7. Dorits Olga, 1885. Bp. r. k.
8. Drinóczy Katalin, 1884. Sár-Sz-Lőrincz, ág. tdm.
9. Elinger Margit, 1886. Bp. izr.
10. Fiedler Irén, 1886. Bp. r. k. kim.
11. Fischer Elza, 1885. Bp. ág.
12. Freivillig Dóra, 1886. Gödöllő, izr.
13. Fuchs Mariska, 1886. Bp. ág. tdm.
14. Gerzso Ilona, 1886. Bp. ág.
15. Glückshal Margit, 1886. Selmezbánya, izr.
16. Guttmann Vilma, 1887. Bp. izr.
17. Hajts Emma, 1887. Bp. ág.
18. Hauser Margit, 1886. Losoncz, ág.
19. Hesz Jolán, 1886. Bp. izr.
20. Hilf Vilma, 1886. Bp. izr.
21. Hoffmann Alice, 1885. Bp. izr.
22. Jancsics Anna, 1886. Bp. r. k.
23. Jármái Reneé, 1887. Bp. izr.
24. Jónás Juliska, 1884. Bp. ág.
25. Kadelburger Alice, 1886. Bp. izr.
26. Kaiser Kati, 1885. Sz. György, ág.
27. Kassai Erzsébet, 1885. Bp. izr.
28. Kaszaniczky Irma, 1886. Bp. ág. tdm.
29. Klemp Margit, 1885. Bp. ág.
30. Klemp Mariska, 1886. Bp. ág.
31. Klivényi Aranka, 1885. Bp. r. k.
32. Klivényi Ilona, 1886. Bp. r. k.
33. Kolmer Gabriella, 1885. Bp. ág.
34. Kontor Ilona, 1886. Bp. ág. tdm. kim.
35. Ko b Irma, 1886. Bp. ág.
36. Kurucz Margit, 1886. Bp. ág.
37. Landsmann Erzs, 1885. Prága, izr.
38. Langheim Irma, 1886. Bp. izr.
39. Lauer Lili, 1884. Bp. ág.
40. Mandl Lili, 1886. Brassó, izr.
41. Menesdorfer Gizella, 1885. Bp. ág.
42. Mérő Jolán, 1885. Bp. izr.
43. Messinger Elza, 1886. Bp. izr.
44. Milosawlewits Zorka, 1885. Bp. g. kel.
45. Nagel Aranka, 1886. Bp. r. k.
46. Négler Milicza, 1885. Bp. r. k.
47. Óchslin Anna, 1886. Bp. ev. ref.

<p>48. Okolicsányi Mariska, 1886. Bp. ág.
 49. Paulini Leona, 1886. Bp. ág.
 50. Posszert Lydia, 1884. Bp. r. k.
 51. Propper Sarolta, 1887. Orkuta, izr.
 52. Redlich Szidónia, 1887. Bp. izr.
 53. Riha Erzsébet, 1885. Bp. ág. tdm.
 54. Roháts Mariska, 1885. Bp. ág.
 55. Rothauser Emilia, 1885. Bécs, izr.
 56. Scheer Irén, 1885. Bp. izr.
 57. Schmidl Sarolta, 1885. Bp. ág.
 58. Schneider Irma, 1886. Bp. ág. tdm.
 59. Schwarcz Juliska, 1886. Kecskemét, izr.</p> | <p>60. Schwarcz Magda, 1886. Bp. izr.
 61. Stadler Blanka, 1886. Bp. izr.
 62. Stein Magda, 1886. Bp. izr.
 63. Steiner Mariska, 1886. Bp. izr.
 64. Stern Sarolta, 1885. Bp. izr.
 65. Stessel Emilia, 1885. Bp. ág.
 66. Takács Juliska, 1886. Pp. ev. ref.
 67. Ungar Margit, 1886. Bp. izr.
 68. Unger Linka, 1886. Bp. izr.
 69. Urász Rózsa, 1886. Bp. ág.
 70. Vetssey Gizella, 1886. Bp. ág.
 71. Vetssey Vilma, 1885. Bp. ág.
 72. Witz Elvira, 1886. Bp. izr.</p> |
|---|---|

IV-ik polg. leányosztály. — IV Bürger-Mädchenklasse.

<p>1. Ágoston Olga, 1886. Bp. izr. mt.
 2. Azary Luiza, 1885. Bp. ágh.
 3. Biró Mariska, 1885. P.-Kengyel izr.
 4. Bittlingmayer Karolin, 1883. Bp. ágh.
 5. Bloch Olga, 1884. Bp. izr.
 6. Brüller Teréz, 1885. Bp. izr.
 7. Chrapek Mariska, 1885. Bp. ágh. tdm.
 8. Csáky Rózsa, 1882. Bp. ágh.
 9. Csehál Hermin, 1885. Mária Almás ágh. tdm.
 10. Elsass Irma, 1885. Brünn, izr.
 11. Enge Jolán, I. 1885. Bp. izr.
 12. Engel Jolán, II. 1884. Bp. izr.
 13. Engel Rózsa, 1885. Bp. izr.
 14. Feuer Ella, 1885. Szabadka, izr.
 15. Fischer Alice, 1885. Bp. izr.
 16. Fleischer Ilona, 1885. Bp. ágh. tdm.
 17. Fuchs Irén, 1884. Bp. ágh. tdm.
 18. Golián Margit, 1884. Govasdin, ágh.
 19. Grünmann Laura, 1885. Rozsnyó, izr.
 20. Guttmann Hedvig, 1885. Bp. izr.
 21. Haaz Ilona, 1885. Bp. izr.
 22. Halász Wanda, 1884. Dabas ev. ref.
 23. Hertzka Józsa, 1885. Bp. izr.
 24. Husz Rózsa, 1884. Bp. ágh. tdm.
 25. Ipolyi Margit, 1885. Debreczen, izr.
 26. Kammer Ella, 1885. Gablonz, izr.
 27. Kern Margit, 1885. Bp. ágh.
 28. Klampfer Ilona, 1885. Bp. ágh.
 29. Klein Olga, 1885. Bp. izr.
 30. Koczor Aranka, 1884. Szeged, rk.
 31. Kovács Erzsébet, 1885. Gömör-Panyit, ágh.
 32. Kövér Ida, 1884. Ujpest ev. ref. tdm.
 33. Krausz Erzsébet, 1885. Bp. izr. kim.
 34. Krebsz Rózsa, 1885. Bp. ágh. tdm.
 35. Liptay Aranka, 1885. Bp. rk.
 36. Liszkay Anna, 1884. Selmeczbánya ágh. tdm.</p> | <p>37. Loschitz Alice, Bp. izr.
 38. Lotter Berta, 1885. Bp. ágh.
 39. Löwentritt Böske, 1885. Bp. izr.
 40. Mandl Kornélia, 1885. Bp. izr.
 41. Mandl Margit, 1884. Bp. izr.
 42. Márkus Boriska, 1885. Bp. izr.
 43. Morvay Irén, 1883. Bukarest, ev. ref. kim.
 44. Naeter Elza, 1884. Bp. ágh.
 45. Nagel Róza, 1884. Bp. izr.
 46. Nemschitz Gizella, 1885. Bp. izr.
 47. Neumann Irma, 1885. Bp. rk.
 48. Obstgarten Márta 1884. Bécs, ágh.
 49. Obstgarten Stefania, 1886. Bécs, ágh.
 50. Pásztori Irén, 1884. Bp. ágh.
 51. Perlesz Sarolta, 1885. Bp. izr.
 52. Pollák Alice, 1885. Bp. izr.
 53. Pollák Frida, 1885. Bp. izr.
 54. Preisz Emma, 1884. Bp. ágh.
 55. Radvány Mariska, 1884. Bp. ágh.
 56. Reidner Hermin, 1883. Bp. ágh. tdm.
 57. Rosenberg Irén, 1885. Bp. izr.
 58. Rosenberg Margit, 1885. Bp. izr.
 59. Rosenthal Frida, 1884. Lipcse, ágh.
 60. Schlesinger Alice, 1885. izr.
 61. Stahel Frida, 1884. Bp. ev. ref.
 62. Subáky Ilona, 1885. Bp. rk.
 63. Suhajdy Klementin, 1885. Bp. ágh.
 64. Süs Emma, 1883. Marburg, ágh.
 65. Szirányi Irma, 1884. Bp. ágh.
 66. Urbán Lenke, 1885. Bp. izr.
 67. Vinkovics Eleonora, 1885. Bp. ev. ref.
 68. Vitális Irén, 1882. Versecz, ágh. tdm. kim.
 69. Weiler Emma, 1885. Bp. ágh. tdm.
 70. Weisz Renée, 1885. Bp. izr.
 71. Wollák Margit, 1884. Bp. izr.
 72. Wölfel Etelka, 1884. Bazin, ágh.</p> |
|---|---|

A budapesti ág. hitv. evang. magyar és német
gyülekezet nép- és polgári iskolájának
nyilvános osztály-vizsgálói
a folyó 1898/99-iki tanév végén

a következő rendben fognak megtartatni:

1. Hétfőn, jun. 12-én d. e. 9—12 óráig: az I. polg. leányosztály. (Osztálytanító: Mikolik Kálmán.)
 2. Kedden, jun. 13-án d. e. 9—12 óráig: a II. polg. leányosztály. (Osztálytanító: Kardeván Vilmos.)
 3. Szerdán, jun. 14-én d. e. 9—12 óráig: a III. pol. leányosztály. (Osztálytanító: Scholtz Lajos.)
 4. Csütörtökön, jun. 15-én d. e. 9—12 óráig: a IV. polg. leányosztály. (Osztálytanító: Falvay Antal.)
 5. Csütörtökön, jun. 15-én d. u. 4 órakor: a polg. iskola növendékeinek énekvizsgálója Szőnyi Tódor vezetése alatt.
 6. Pénteken, jun. 16-án d. e. 8—10 óráig: az I. elemi fiúosztály. (Helyettes tanító: Reichart Gyula.)
 7. Pénteken, jun. 16-án d. e. 10—12 óráig: az I. elemi leányosztály. (Osztálytanító: Jakobei Margit.)
 8. Szombaton, jun. 17-én d. e. 9—11 óráig: a II. elemi leányosztály. (Osztálytanító: Tomassek Ilona.)
 9. Hétfőn, jun. 19-én d. e. 9—12 óráig: a III. elemi leányosztály. (Osztálytanító: Mokry Eszter.)
 10. Kedden, jun. 20-án d. e. 9—12 óráig: a IV. elemi leányosztály. (Osztálytanító: Hudecz Olga.)
 11. Szerdán, jun. 21-én d. e. 9—11 óráig: a II. elemi fiúosztály. (Osztálytanító: Alex Albert.)
 12. Csütörtökön, jun. 22-én d. e. 9—12 óráig: a III. elemi fiúosztály. (Osztálytanító: Kurz Samu.)
 13. Pénteken, jun. 23-án d. e. 9—12 óráig: a IV. elemi fiúosztály. (Osztálytanító: Lux Ede.)
-

A tornatanítás eredményét

bemutatja **Scholtz Lajos** tanító a leányok utolsó tornaóráiban u. m.:

1. Hétfőn,	jun. 5-én d. e. 11-12-ig az I. polg. leányosztályllyal	
2. Hétfőn,	jun. 5-én d. e. 12-1-ig a II. polg.	”
3. Szerdán,	jun. 7-én d. e. 11—12-ig a III. polg.	”
4. Szerdán,	jun. 7-én d. e. 12—1-ig a IV. polg.	”
5. Szombaton,	jun. 10-én d. e. 10—11-ig a III. elemi	”
6. Szombaton,	jun. 10-én d. e. 11—12-ig a IV. elemi	”

Maurer Rezső tornatanító pedig a fiúk utolsó tornaóráiban u. m.

7. Hétfőn,	jun. 19-én d. u. 3—4-ig a IV. fiuosztályllyal.	
8. Hétfőn,	jun. 19-én d. u. 4—5-ig a III.	”

Az osztályvizsgákat a gymn. épület II. em. nagy termében, a tornavizsgákat pedig a földszinti tornacsarnokban tartjuk.

A rajztanítás eredményeit, valamint a leányok kézimunkáit az illető osztályok vizsgáin mutatjuk be.

 Mind ezen vizsgákra iskoláink m. t. előjáróit, a növendékek szüleit vagy gyámjait és az oktatásügy barátait tisztelettel meghívjuk.

A jövő tanévre vonatkozó értesítés.

1. Az 1899—1900-iki tanév szeptember 1-én kezdődik, a rendes oktatás szerdán szept. 6-án.

2. Szeptember 1., 2. és 3-án 8—12 óráig csakis prot. növendékeket irunk be; szept. 4. és 5-én d. e. 8—12-ig pedig azon más felekezetű növendékeket, kik már a lefolyt tanévben is ezen intézetbe jártak.

3. Nem protestáns növendékeket, kik eddig még nem voltak ezen intézet növendékei, csak akkor vehetünk föl, ha a hely megengedi; miért is ezeket csak szept. 6-án d. e. 10—12 óráig irhatjuk be.

4. Kérjük a t. szülőket, hogy gyermekeik születési évét és napját a beiratásnál születési okmányungal, a történt himlő-beoltást pedig orvosi bizonyítvánnyal igazolják, és a beiratási napokat és órákat pontosan betartsák; mert a meghatározott számon túl (nevezetesen: I. 50, II. 60, III. 70, s IV. 80,) senki sem vétetik fel az egyes osztályokba, még akkor sem, ha a megelőző évben is már tanítványnunk lett volna.

5. A nt. Egyházválasztmány az elemi- és polgári osztályokban fizetendő tandíjakat következő módon szabályozta:

Az elemi osztályokban fizetnek az ág. hitv. evangélikusok: 14 frtot, a reformátusok és nem cselekvényes egyháztagok: 20 frtot, a más fele-

kezetük: 40 frtot; — polgári osztályokban fizetnek az ág. hitv. evangélikusok: 18 frtot, a reformátusok és nem cselekvényes egyháztagok: 24 frtot és a másfelekezetűek: 50 frtot.

6. Pót-, felvételi- és magánvizsgák, előleges bejelentés után, szeptember első hetében tartatnak.

Felvételi vizsgát azon tanulóktól is követelünk, kika folyó tanévben netalán a rendes vizsga előtt bármily okból kimaradtak.

7. A rendes tanítás kezdetén minden beírt növendék okvetlenül tartozik osztályában megjelenni, és a ki legkésőbb szeptember 15-ig sem jelent meg, az kitéptetnek fog tekintetni, és helye más jelentkezővel betölteni.

8. Miután az 1868. XXXVIII. t. cz. 7. §-a értelmében a szülői háznál tanult növendékek kötelesek valamely nyilvános tanintézetnél évenként vizsgát tenni, a nálunk magánvizsgára jelentkező tanulók csak azon esetben fognak valamely felsőbb osztály tantárgyaiból megvizsgáltatni, ha a megelőző osztályokról hivatalos jellegű bizonyítványt felmutatnak. Az ily vizsgákért a gyűl. pénztárba 6 frt fizetendő; azonkívül elemi tanuló magánvizsgájának díja 10 frt polg. isk. magánvizsgáé 15 frt.

9. Minden növendék köteles a beiratás alkalmával az első félévi tandíjat lefizetni.

10. A fizetésre egyáltalán képtelen evang. szülők a gyermekeik után járó tandíj lefizetése alól felmentethetnek, ha szegénységi bizonyítványukat gyülekezetünk lelkészi hivatalánál láttamoztatják, s az a népiskola igazgatója által a nt. egyházválasztmány elé terjesztetik. Ily folyamodványok minden évben ujjolag benyújtandók.

☛ Miután az ág. hitv. ev. főgym. I. osztályába való felvételnél a mi IV. osztályunkat jó eredménnyel végzett fiuk elsőbbségben részesülnek, különösen figyelmeztetjük a tiszt. szülőket, ha fiaikat jövő évre a mi gymnasiumunkba akarják járattni, hogy az illető fiukat még ezen tanév befejeztével, azaz: június hó 27—28-án a főgymnasium igazgatójánál beírassák és akkor a szükséges iratokat: 1. a születési okmányt, 2. a IV. elemi osztályról szóló iskolai és 3. a szabályos himmlöltási bizonyítványt okvetlenül magukkal hozzák; mert csak ezen feltételek pontos betartásával számíthatnak biztos felvételre.

Kelt Budapesten, a pesti ág. hitv. ev. magyar és német egyházgyülekezet választmányának megbízásáhal

1899. június hó 1-én

a tanítói testület nevében :

Falvay Antal,

e. i. igazgató.

An der Volks- und Bürgerschule

der

ung. u. deutschen ev. Gemeinde A. C. in Budapest

werden die

öffentlichen Prüfungen

des Schuljahres 1898/99

in folgender Ordnung abgehalten:

1. Montag, den 12. Juni vorm. v. 9—12 Uhr: die I. Klasse der Mädchen-Bürgerschule. (Klassenvorstand: Mikoik.)
2. Dienstag, den 13. Juni vorm. v. 9—12 Uhr: die II. Klasse der Mädchen-Bürgerschule. (Klassenvorstand: Kardeván.)
3. Mittwoch, den 14. Juni vorm. von 9—12 Uhr: die III. Klasse der Mädchen-Bürgerschule. (Klassenvorstand: Scholtz.)
4. Donnerstag, den 15. Juni vorm. v. 9—12 Uhr: die IV. Klasse der Mädchen-Bürgerschule (Klassenvorstand: Falvay.)
5. Donnerstag, den 15. Juni nachm. 4 Uhr: Gesangsprüfung der Mädchen-Bürgerschule unter Szönyi.
6. Freitag, den 16. Juni vorm. v. 8—10 Uhr: die I. Elementar-Knabenklasse. (Lehrerstellvertreter: Julius Reichart.)
7. Freitag, den 16. Juni vorm. v. 10—12 Uhr: die I. Elementar-Mädchenklasse. (Lehrerin: Margarethe Jakobci.)
8. Samstag, den 17. Juni vorm. v. 9—11 Uhr: die II. Elementar-Mädchenklasse. (Lehrerin: Helene Tomassek.)
9. Montag, den 19. Juni vorm. v. 9—12 Uhr: die III. Elementar-Mädchenklasse. (Lehrerin: Eszter Mokry.)
10. Dienstag, den 20. Juni vorm. v. 9—12 Uhr: die IV. Elementar-Mädchenklasse. (Lehrerin: Olga Hudecz.)
11. Mittwoch, den 21. Juni vorm. v. 9—11 Uhr: die II. Elementar-Knabenklasse. (Lehrer: Alex.)
12. Donnerstag, den 22. Juni vorm. v. 9—12 Uhr: die III. Elementar-Knabenklasse. (Lehrer: Kurz.)
13. Freitag, den 23. Juni vorm. v. 9—12 Uhr: die IV. Elementar-Knabenklasse. (Lehrer: Lux.)

Das Schauturnen

der Mädchen hält in den letzten diesjähr. Turnstunden Lehrer
Ludvig Scholtz.

1. Montag, den 5. Juni vormittags von 11—12 Uhr mit der
I. Bürgerschulklasse.
2. Montag, den 5. Juni vormittags von 12—1 Uhr mit der
II. Bürgerschulklasse.
3. Mittwoch, den 7. Juni vormittags von 11—12 Uhr mit der
III. Bürgerschulklasse.
4. Mittwoch, den 7. Juni vormittags von 12—1 Uhr mit der
IV. Bürgerschulklasse
5. Samstag, den 10. Juni vormittags von 10—11 Uhr mit der
III. Elementarmädchenklasse.
6. Samstag, den 10. Juni vormittags von 11—12 Uhr mit der
IV. Elementarmädchenklasse.

Das Schauturnen der Knaben leitet Turnlehrer: **Rudolf Maurer.**

7. Montag, den 19. Juni, nachmittags von 3—4 Uhr mit der
IV. Elementarschulklasse.
8. Montag, den 19. Juni, nachmittags von 4—5 Uhr mit der
III. Elementarschulklasse.

Die ordentlichen Prüfungen der einzelnen Klassen werden im grossen Saale II. St. des Gymnasialgebäudes, die Turnprüfungen aber in der Turnhalle, ebener Erde, kleinem Hofe, abgehalten.

Der Erfolg des Zeichenunterrichtes, sowie die Proben der weibl.-Handarbeiten sind an den Prüfungstagen der betreffenden Klassen zur Ansicht aufgelegt.

 Zu diesen Prüfungen laden wir hiemit die **P. T. Vorsteher** der Gemeinde, die Eltern und Vormünder, sowie die Freunde des Unterrichtswesens höflichst ein.

Aufnahme-Vorschriften.

1. Das Schuljahr 1899|1900. beginnt am 1., der Unterricht am 6. September.

2. Am 1., 2. und 3. September vor 8—12 Uhr werden nur protestantische Zöglinge eingeschrieben, am 4. und 5. September vormittags aber jene Kinder anderer Confession, welche schon im verflossenen Jahre Zöglinge unserer Schule waren.

3. *Nicht protestantische Schüler*, die bisher unserer Anstalt nicht angehört haben, können nur dann aufgenommen werden, wenn es der Raum gestattet; weshalb deren regelmässige Einschreibung höchstens am 6. September vormittags von 10—12 Uhr erfolgen kann.

4. Die Eltern werden gebeten, Jahr und Tag der Geburt ihrer Kinder mittelst Geburtsscheines, *die stattgefundenen Impfungen ihrer Kinder aber mittelst ärztlichen Zeugnisses* zu bestätigen, sowie auch *die Einschreibetage und Stunden* *umsomehr genau einzuhalten*, da über die festgesetzte Schüler-Zahl der einzelnen Klassen (namentlich I. Kl. = 50, II. = 60, III. Kl. = 70 u. IV. = 80) *niemand mehr aufgenommen werden darf, selbst dann nicht, wenn der verspätet sich Meldende auch schon Zögling unserer Schule war.*

5. Das löbl. Presbyterium unserer Gemeinde hat das Schulgeld an unseren Volks- und Bürgerschulen folgendermassen abgerundet:

In der Elementarschule zahlen die Evangelischen A. C.: 14 fl. die Reformirten und die nicht activen Gemeindeglieder: 20 fl., nicht protestantische Schüler: 40 fl.; in den Bürgerschulklassen zahlen die Evangelischen A. C.: 18. die Reformirten und nicht activen Gemeindeglieder: 24. fl. und die nicht protestantischen Schüler: 50 fl.

6. Nach-, Aufnahms- und Privatprüfungen werden nach vorhergegangener Anmeldung in der ersten Woche des Septembers vorgenommen.

Eine Aufnahmsprüfung wird auch von jenen Schülern gefordert, welche etwa vor der Schlussprüfung ausgeblieben sind, ohne eine Privatprüfung abgelegt zu haben.

7. *Bei Beginn des regelmässigen Unterrichtes hat jeder eingeschriebene Schüler unbedingt in seiner Klasse zu erscheinen; wer spätestens bis zum 15. September nicht erschienen ist wird als ausgetreten betrachtet und seine Stelle anderwärts besetzt.*

8. Nachdem It. §. 7. d. Gesetz-Artikel XXXVIII. v. J. 1868. die im elterlichen Hause **privatim** unterrichteten Schüler ebenfalls verpflichtet sind, alljährlich an einer öffentlichen Lehranstalt Prüfung abzulegen, können die bei uns sich zu Privatprüfung meldenden Zöglinge nur dann aus den Lehrgegenständen einer höheren Klasse geprüft werden, wenn sie aus den vorhergehenden Klassen ein gültiges Zeugnis aufzuweisen vermögen. Für solche Prüfungen ist an die Gemeindekasse 6 fl. zu entrichten, ausserdem für die Elementarschüler-Privatprüfung 10 fl., für die Bürgerschüler-Privatprüfung 15 fl. zu zahlen.

9. Jeder Zögling ist verpflichtet, bei der Einschreibung das Schulgeld für das erste Halbjahr zu erlegen.

10. Ganz *zahlungsunfähige protestantische* Zöglinge können von der Entrichtung des Schulgeldes befreit werden, wenn sie sich mit einem kurzgefassten schriftlichen Gesuche, dem ein von einem der Herren Prediger unterschriebenes Armutzeugnis beigelegt ist, durch den Rektor an das löbl. Presbyterium der Gemeinde wenden, und wenn dieses ihre Bitte als begründet anerkennt. Solche Gesuche müssen jedes Jahr aufs neue eingereicht werden.

Nachdem bei der Aufnahme in die **I. Klasse d. evang. Ober-**
gymnasiums diejenigen Knaben, welche unsere IV. Elementarklasse
mit gutem erfolge absolvirten, in erster Reihe berücksichtigt
werden, ersuchen wir jene geehrten Eltern, welche gesonnen sind,
ihre Knaben im nächsten Schuljahre in unser Gymnasium ein-
schreiben zu lassen: sie mögen die betreffenden Schüler noch am
Schlusse dieses Schuljahres d. i. am 27. und 28. Juni vorm. von
8—12 Uhr bei dem Direktor des Obergymnasiums einschreiben
lassen, und bei dieser Gelegenheit die nöthigen Dokumente: 1.
Die Geburtsmatrikel, 2 das Schulzeugniss der IV. Klasse und 3.
den gesetzlichen Impfschein um so gewisser beibringen, da sie nur
bei genauer Befolgung dieser Bedingungen auf die gewisse Auf-
nahme ihrer Knaben rechnen können.

Zufolge Auftrages des Presbyteriums der ung. und deutsch
ev. Gemeinde A. C. in Pest. — Budapest, den 1-ten Juni 1899.

Im Namen des Lehrkörpers

Anton Falvay,
d. Z. Rektor.

